

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
KRUŽLOVÁ

Obecný úrad Kružlová

December 2015

O B S A H

ÚVOD.....	4
1. PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA (PHSR).....	5
1.1 Účel a význam tvorby PHSR	6
1.2 Štruktúra PHSR	6
1.3 Metodológia spracovania PHSR	6
1.4 Vymedzenie riešeného územia	7
I. ANALYTICKÁ ČASŤ	7
1. Východiskové koncepcné dokumenty súvisiace s rozvojom obce Kružlová	7
1.1 PHSR Prešovského samosprávneho kraja	10
1.2 PHSR mikroregiónu „Údolie smrti“	10
1.3 Občianske združenie DUKLA	11
2. Charakteristika obce Kružlová	11
2.1 Symboly obce	14
2.2 Poloha a prírodné podmienky	15
2.3 Administratívne začlenenia obce	15
2.4 Využitie krajiny obce	15
2.5 Obyvateľstvo a štruktúra osídlenia	16
2.5.1 Vývoj počtu obyvateľstva	16
2.5.2 Štruktúra obyvateľstva podľa veku, národností, konfesie a vzdelania.....	17
2.5.3 Domový a bytový fond.....	20
2.6 Občianska vybavenosť.....	20
2.6.1 Služby.....	20
2.6.2 Mimovládne organizácie (združenia, spolky)	21
2.6.3 Kultúra a šport	21
2.6.4 Školstvo	22
2.7 Ekonomika	23
2.8 Trh práce.....	26
2.9 Dopravná a technická infraštruktúra	26
2.9.1 Dopravná poloha	26
2.9.2 Dopravná obslužnosť	27
2.9.3 Technická infraštruktúra.....	27
2.10 Životné prostredie	28
2.10.1 Ochrana kvality ovzdušia	28
2.10.2 Ochrana kvality vôd	28
2.10.3 Odpadové hospodárstvo	29
2.10.4 Chránené územia	29
2.11. Cestovný ruch	30
2.12. SWOT analýzy.....	31
II. Strategická časť	38
1. Vízie do r. 2025.....	39
2. Identifikované problémy	40

III. PROGRAMOVÁ A REALIZAČNÁ ČASŤ	44
1. Opatrenia a aktivity	45
2. Realizácia PHSR	55
3. Akčný plán.....	57
IV. FINANČNÁ ČASŤ	63
1.1. Finančný plán	64
1.2. Finančné zabezpečenie	64
V. Záver	66

Ú V O D

Program sociálno-hospodárskeho rozvoja (ďalej len PSHR) obce KRUŽLOVÁ je základným rozvojovým dokumentom, ktorý analyzuje stav a definuje základné problémy a potreby obce v súvislosti s jej možným sociálno-hospodárskym rozvojom v rokoch 2014 až 2020.

*Načrtnutá vízia a postupy jej realizácie v praktickom živote rešpektujú prírodné, sociálne, kultúrne, ekonomické danosti mikroregiónu a obce samotnej. Východiská tvoria údaje získané z ankety, ktorú samospráva obce **KRUŽLOVÁ** uskutočnila medzi občanmi a z dotazníka, ktorý vyplnil starosta s poslancami obecného zastupiteľstva.*

Program je otvorený dokument, pripúšťajúci korekcie a zmeny v súlade s vývojom podmienok, právneho a ekonomického prostredia.

*Cieľom PSHR obce **KRUŽLOVÁ** je hľadať spoločné východiská z ťažkej ekonomickej situácie, spôsobenej rozpadom tradičných produkčných, komunikačných a servisných systémov priamo v mikroregióne, ale aj v širšom okolí, vytvorenie rámca pre budúcu spoluprácu, zhodnotenie a stanovenie reálnych krátkodobých a dlhodobých možností pre zabezpečenie udržateľného a všestranného hospodárskeho rozvoja a rast životnej úrovne obyvateľov založenom na raste zamestnanosti a vnútorného produkčného potenciálu. Zároveň si dáva za úlohu stanoviť postupy pre zapojenie čo najširšieho okruhu partnerov a spolupracujúcich občanov, inštitúcií a spoločenských do procesov formulovania možných spoločných aktivít a podnietiť dlhodobý charakter tejto spolupráce.*

Dôležitým prvkom celkovej stratégie je preto návrh nástrojov a mechanizmov, vrátane ich uplatňovania, ktoré pomôžu udržať aktivitu aj po skončení prác na tomto projekte. Celkovým zámerom je ukázať najvhodnejšie možnosti využitia miestneho materiálneho, duchovného a ľudského potenciálu pre skvalitňovanie a rozvoj podnikania a vytvoriť predpoklady pre následné programové a rozvojové činnosti tak, aby sa dali čo najefektívnejšie využiť (okrem skromných vlastných zdrojov) aj finančnú pomoc Vlády SR a EÚ prostredníctvom štrukturálnych fondov na zvyšovanie hospodárskej a sociálnej úrovne obce.

Samotný program preto vytvára vhodné predpoklady, najmä svojou snahou skoncentrovať úsilie na rozhodujúce problémy a najperspektívnejšie sektory života v tejto krásnej, aj keď drsnej časti formujúceho sa moderného Slovenska.

1. PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

Plánovanie je dôležitá súčasť nášho života uľahčuje a racionalizuje zložitost' života vókol nás. Základným princípom verejného života je demokracia, ktorá sa musí dostať aj do života obce. Z nej musí vychádzať spolupráca s podnikateľmi, susednými obcami, mimovládnyimi organizácia a občanmi. Prepracovaným a „zdola nahor“ vytvoreným plánom budúceho rozvoja obce bude môcť obec lepšie odolávať miestnym, lokálnym i celospoločenským problémom.

Plánovanie by malo naznačiť smerovanie a kroky do lepšej budúcnosti. Preto za veľmi dôležité považujeme vyjadrenie sa občanov a ich spoluúčasť pri tvorbe tohto dokumentu.

PHSR obce **Kružlová** je koncepčný materiál, ktorý:

- popisuje najdôležitejšie javy, činitele a procesy v obci,
- vyhodnocuje súčasný stav,
- navrhuje dlhodobé ciele a opatrenia tak, aby viedli k pozitívnemu vývoju obce.

Program rozvoja obce

Program rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce. Vypracovanie programu rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva. Program rozvoja obce vytvorený v rámci partnerstva pozostáva z:

a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,

b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,

c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,

d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov, a

e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.

Aktualizácia programu rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby. Program rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Schválenie programu rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

1.1 Účel a význam tvorby PHSR

Právnym rámcom spracovania PHSR sú ustanovenia zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z.z.. Z citovaného zákona vyplýva aj úloha obce vypracovať, schváliť, pravidelne vyhodnocovať a plniť jednotlivé ustanovenia PHSR. Tento strednodobý plán by mal naštartovať dlhodobé procesy na zlepšenie sociálno-ekonomických podmienok v obci. Mal by tiež podnietiť k tvorbe spoločných partnerských projektov, spojiť podnikateľský, samosprávny a mimovládny sektor. V novom programovacom období bude slúžiť ako nevyhnutná podmienka k získaniu nenávratných finančných zdrojov z európskych fondov. Preto PHSR je spracovaný v súlade s programovými zásadami Európskej únie, ktoré zdôrazňujú ako východiskový princíp PARTNERSTVO mimovládneho, podnikateľského a samosprávneho sektora. Zároveň hierarchicky nadväzuje na prijaté koncepcie Slovenskej republiky, Prešovského samosprávneho kraja, rezortné stratégie a záujmy ochrany prírodného a kultúrneho dedičstva.

1.2 Štruktúra PHSR

PHSR obce **KRUŽLOVÁ** sa skladá z troch častí:

I. ČASŤ ANALYTICKÁ:

1. Situačná analýza – identifikácia jednotlivých zložiek krajiny obce.
2. SWOT analýzy - vyhodnotenie na jednej strane silných a slabých stránok, na druhej strane príležitostí a ohrození obce.

II. ČASŤ STRATEGICKÁ:

1. Vízia – naznačenie žiaduceho stavu obce v budúcnosti.
2. Problémové oblasti – vymedzenie pálčivých problémov obce.
3. Organizačné zabezpečenie - systém financovania, riadenia a hodnotenia:
 - 1.1 Opatrenia – špecifikácia krokov na dosiahnutie vytýčených cieľov.
 - 1.2 Ciele – vytýčenie postupov k ideálnym stavom, ktoré sa dosiahnu realizáciou stratégie.
 - 1.3 Aktivity – metodológia realizácie opatrení v časovej postupnosti.

III. PROGRAMOVÁ ČASŤ obce **KRUŽLOVÁ**

1.3 Metodológia spracovania PHSR

Zdroje informácií: obecný úrad, Štatistický úrad SR, Úrad práce sociálnych vecí a rodiny, Katastrálny úrad a ostatné organizácie a inštitúcie.

Pri spracovávaní PHSR sa využívali kombinácie EXPERTNÝCH a KOMUNITNÝCH metód. Návrhy vychádzali od obecného úradu, občanov a po sformovaní v súlade so strategickými koncepciami rozvoja SR, regiónu a mikroregiónu.

1.4 Vymedzenie riešeného územia

Obec **KRUŽLOVÁ** sa nachádza v Prešovskom kraji, v okrese Svidník. Patrila do Šarišskej župy. Do roku 1960 bola súčasťou okresu Bardejov. Od roku 1968 patrí do okresu Svidník, Východoslovenský kraj. Leží v severnej časti Nízkyh Beskýd v doline

Svidničianky. Mierne zvlnený pahorkatinný, v západnej časti až mierne členitý povrch chotára tvoria flyšové súvrstvia, na svahoch mocné pokrovy svahových hĺn.. Les s porastom borovice, brezy a buka je v západnej a severovýchodnej časti územia. Kataster obce susedí s katastrami obcí Kapišová, Nižná Písaná, Svidnička, Belejovce a Kečkovce. Katastrálne územie Kružlovy patrí z hľadiska geomorfologického členenia do geomorfologickej jednotky subprovincie vonkajšie Východné Karpaty, oblasti Nízke Beskydy a geomorfologického celku Ondavská vrchovina a jeho časti Repejovská brázda. Z klimatického hľadiska územie katastra leží v mierne teplej klimatickej oblasti. Časť administratívnych povinností obecnej samosprávy je presunutých pod Spoločný obecný úrad Nižný Orlík.

II. ANALYTICKÁ ČASŤ

1. Východiskové koncepčné dokumenty súvisiace s rozvojom obce KRUŽLOVÁ

Slovensko bude v rokoch 2014 – 2020 čerpať eurofondy cez 7 operačných programov. Vláda bola pri vyjednávaní s Európskou komisiou mimoriadne úspešná. „Slovensko v rokoch 2014 – 2020 získa z eurofondov takmer cez 14 miliárd eur, ktoré bude môcť použiť v rôznych oblastiach života. Je to o 3 miliardy viac ako v predchádzajúcom programovacom období,“

Dôležitým prvkom reformy politiky súdržnosti EÚ je koncentrácia zdrojov z fondov EÚ na obmedzené množstvo priorít s jasnými výsledkami. Fondy EÚ je potrebné nasmerovať na financovanie priorít s najväčším potenciálom rastu, viac využívať návratné finančné zdroje a národné financovanie. Z pohľadu Európskej komisie je najúčelnejšie využiť fondy Spoločného strategického rámca EÚ na podporu týchto oblastí:

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie,
- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť,
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce,
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov,
- moderná a profesionálna verejná správa.

Európska komisia zároveň otvorene identifikovala nasledovné oblasti podpory, ktoré už ďalej neodporúča financovať z prostriedkov EÚ:

- všeobecná školská infraštruktúra,
- infraštruktúra v zdravotníctve,
- miestne komunikácie, údržba ciest, verejné osvetlenie,
- komerčné zariadenia cestovného ruchu (hotely, penzióny, aquaparky).

Vláda schválila Partnerskú dohodu na roky 2014 – 2020

Tento významný strategický dokument je základnou podmienkou pre využitie finančných prostriedkov z fondov EÚ v rokoch 2014 – 2020 v objeme takmer 14 mld. eur (čisté euro prostriedky v bežných cenách). Dokument vytvára predpoklad na rýchle schválenie operačných programov a rýchly začiatok čerpania európskych finančných zdrojov z nového programového obdobia. Slovenská republika je jednou z prvých členských krajín EÚ, ktorá uskutočnila sériu náročných rokovaní s Európskou komisiou, úspešne zaviesla prípravný proces. Okrem Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) vo vyššie uvedenej hodnote (14 mld. eur) má Slovenská republika možnosť vyčerpať v novom

programovom období ďalších približne 5,4 mld. eur, t.j. celkový možný objem euro pomoci, vrátane poľnohospodárstva a projektov „Spájame Európu“, je 19,4 mld. eur.

Dokument pripravený v úzkej spolupráci s Európskou komisiou definuje prioritné oblasti investícií vo sfére zamestnanosti, vzdelávania, dopravy, životného prostredia, výskumu a inovácií, podpory podnikateľského sektora a rozvoja vidieka. Investície do uvedených sektorov prispievajú k tvorbe pracovných miest, zvyšovaniu konkurencieschopnosti, hospodárskemu rastu a životnej úrovne občanov SR. Schváleniu Partnerskej dohody predchádzala séria viac ako ročných rokovaní so zástupcami EK, množstvo rokovaní na národnej úrovni, ako technických, tak aj politických s jednotlivými rezortmi, štátnymi inštitúciami, socio-ekonomickými partnermi a v neposlednom rade s jednotlivými generálnymi riaditeľstvami Európskej komisie. Vláda SR sa zaviazala a zároveň splnila dodržanie princípu partnerstva nielen vo vzťahu k EK, ale hlavne na národnej úrovni, pretože schváleniu návrhu Partnerskej dohody vo vláde predchádzalo zložité pripomienkové konanie so všetkými dotknutými partnermi v SR.

Partnerská dohoda sa vzťahuje na všetku podporu z Európskych štrukturálnych a investičných fondov EÚ v príslušnom členskom štáte na najbližších 7 resp. 10 rokov. Ide o dokument, ktorý určuje stratégiu a priority financovania na využívanie týchto fondov efektívnym a účinným spôsobom s cieľom dosiahnuť priority stratégie Európa 2020. Slovenská republika definovala v Partnerskej dohode svoje priority v súlade s touto stratégiou a ich uplatnenie je cieleň predovšetkým na **zvýšenie hospodárskeho rastu SR, zníženie nezamestnanosti a zníženie regionálnych rozdielov.**

Politika súdržnosti EÚ 2014 - 2020

Zameranie Európskych štrukturálnych a investičných fondov na uvedené ciele:

- Cieľ – investovanie do rastu a zamestnanosti
- Cieľ – Európska územná spolupráca

Hlavné princípy programového obdobia 2014 – 2020

- Spoločný strategický rámec (pre EFRR, ESF, EPFRV, EFNRH).
- Princíp partnerstva
- Mechanizmus tematickej koncentrácie
- Viac fondový prístup
- Integračný prístup k stratégií územného rozvoja
- Plnenie tzv. kondicionality (podmienenosti)
- Princíp doplnkovosti

1. Hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja je:

- a) odstraňovať alebo zmiernovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov,
- b) zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja,
- c) zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

(2) Podpora regionálneho rozvoja podľa odseku 1 je zameraná najmä na

- a) komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia – prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov,

- b) rozvoj vedy, výskumu a vývoja prispievajúci k celkovému rozvoju regiónu so zreteľom na podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifik regiónu,
- c) rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne,
- d) rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta,
- e) rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce,
- f) predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmiernovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komúní,
- g) realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu,
- h) zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu,
- i) zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb,
- j) rozvoj cestovného ruchu,
- k) medzištátnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu,
- l) zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel,
- m) rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, **rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku,**
- n) realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľaďovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu,
- o) ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie,
- p) rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne,
- q) udržateľný rozvoj aglomerácií, obnovu, regeneráciu a rozvoj miest a obcí podľa záväznej časti príslušnej územnoplánovacej dokumentácie,
- r) zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania,
- s) budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva,
- t) rozvoj multikultúrnej spoločnosti v regióne vrátane multikultúrneho dialógu, spolupráce a tolerancie v regiónoch a sídlach,
- u) rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky,
- v) ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia,
- w) ďalšie aktivity, ak to ustanoví osobitný zákon alebo medzinárodná zmluva.

Tematické ciele

Z každého fondu spoločného strategického rámca sa majú podporovať nasledovné tematické ciele:

- posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií
- zlepšenie prístupu k informáciám a ku komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality
- posilnenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov, poľnohospodárskeho sektoru a rybného hospodárstva a akvakultúry
- podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch a
- ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov, podpora prispôsobenia sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizík.

- Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach
- Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily
- Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe
- Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania
- Zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy

Národný program reforiem

Ciele pre politiku súdržnosti po roku 2013 definuje Národný program reforiem SR 2013:

- Základná infraštruktúra
- Ľudské zdroje, zamestnanosť a sociálna inklúzia
- Veda, výskum a inovácie s dôrazom na podporu hospodárskeho rastu pri zabezpečení efektívneho využitia zdrojov.

Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020 (PD) predstavuje hlavný strategický dokument na čerpanie Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) na programové obdobie po roku 2013.

Európska územná spolupráca

V rámci cieľa Európska územná spolupráca sa z Európskeho fondu regionálneho rozvoja bude podporovať:

- Cezhraničná spolupráca (regióny na úrovni NUTS 3)
- Nadnárodná spolupráca (regióny na úrovni NUTS 2)
- Medziregionálna spolupráca (celé územie EÚ)

1.1 PHSR Prešovského samosprávneho kraja

Je strednodobý dokument, ktorý na podmienky Prešovského kraja rozpracováva stratégie celoslovenského charakteru. Dôraz kladie na podporu regionálneho rozvoja v oblasti sociálno–ekonomickej. Vytyčuje špecifické, cielené opatrenia na ekonomické a sociálne oživenie Prešovského kraja. PHSR Prešovského kraja spĺňa požiadavky Európskej únie na čerpanie pomoci zo štrukturálnych fondov.

1.2 PHSR mikroregiónu „Údolie smrti“

Obec je členom **Združenia mikroregiónu „Údolie smrti“**, ktorý nemá vypracovaný samostatný PHSR

Združenie mikroregiónu vzniklo v roku 2004 za účelom rozvoja obcí, organizácií, inštitúcií a občanov – jednotlivcov. Jeho členmi sú obce: Kapišová, **Kružlová**, Dobroslava, Nižná Písaná, Vyšná Písaná, Svidnička, Vápeník, Dlhoňa, Havranec. Sídлом združenia je Obecný úrad Kapišová

Predmetom činnosti združenia je zabezpečovať vypracovanie programov rozvoja mikroregiónu, územných plánov obcí a mikroregiónu, zvyšovať životnú úroveň obyvateľov, podporovať aktivity zamerané na vytváranie vzájomne výhodných partnerstiev, nadväzovať spoluprácu a partnerstvá aj so zahraničnými partnermi (Poľsko), zachovávať a rozvíjať

kultúrne dedičstva, zvyšovať právne povedomie obyvateľstva. Zabezpečovať kultúrno-vzdelávacie kurzy krátkodobého charakteru. Aktivizovať neštátne, charitatívne a cirkevné subjekty, mimovládne organizácie pri riešení problémov mikroregiónu, spoločne organizovať kultúrne, športové a spoločenské podujatia. Napomáhať rozvoju cestovného ruchu, ochrane kultúrnych a prírodných pamätihodnosti mikroregiónu.

1.3 Občianske združenie DUKLA Miestny rozvoj riadený spoločenstvom

V priebehu minulých 20 rokov sa prístup LEADER v oblasti **miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom** (CLLD) – založený na skúsenostiach iniciatívy financovanej zo štrukturálnych fondov EÚ, ktorý mal pomôcť zúčastneným stranám vo vidieckych oblastiach, zhodnotiť dlhodobý potenciál ich miestneho regiónu – ukázal ako efektívny a účinný nástroj pri uskutočňovaní rozvojových politík. Európska komisia podporuje túto realizačnú metódu aj prostredníctvom ďalších iniciatív Spoločenstva, akými sú iniciatívy URBAN a EQUAL. Pokiaľ ide o prístup LEADER, ktorý EÚ sústavne podporuje od roku 1991, tento prístup sa stal dôležitým prvkom rozvojovej politiky vidieka a je akceptovaný v celej Európe.

V roku 2013 bolo založené občianske združenie pod názvom Dukla, o. z. so sídlom v obci Kružlová. Je to občianske združenie, ktoré vyvíja svoju činnosť na geograficky súvislom území okresu Svidník a Bardejov. Tvorí ho 58 obcí, medzi ktorými je aj obec Kružlová.

Združenie je občianske združenie, ktoré združuje fyzické a právnické osoby, pôsobiace resp. sídliace na danom území a predstavuje verejno-súkromné partnerstvo, ktoré pôsobí na území okresov Bardejov a Svidník v zmysle bodu I. čl. 3 Stanov a zavádza do praxe princípy v záujme rozvoja miestnej komunity smerujúce k rozvoju vidieckeho územia za účelom realizovania projektov v oblasti ochrany ľudských práv a slobôd, vzdelávania, výchovy a rozvoja telesnej kultúry, výskumu, vývoja a vedecko-technických služieb a informačných služieb, tvorbe a ochrane životného prostredia a ochrane zdravia obyvateľstva, služby ma na podporu regionálneho rozvoja zamestnanosti, zabezpečovania bývania, správy, tvorbe rozvoja ochrany a obnovy a prezentácií duchovných a kultúrnych hodnôt a činností, ktoré rozpracuje stratégia združenia ako základný rozvojový plánovací dokument združenia.

Tieto ciele bude združenie naplňať na základe princípov prístupu LEADER, resp. CLLD prijatých v rámci Programu rozvoja vidieka SR a iných operačných programov SR, teda prístupom zdola nahor, zapojením miestnych aktérov do plánovania, rozhodovania a realizácie aktivít v prospech rozvoja územia a dodržiavaním princípu partnerstva medzi verejným sektorom, podnikateľskou a neziskovou sférou a to v rámci všetkých dostupných finančných zdrojov EÚ, resp. iných inštitúcií a zdrojov.

2. Charakteristika obce Kružlová

Obec Kružlová ako Crusulwagasa, neskôr ako Cruszlowa (1600), Kruslyowa (1618), Krusslowá (1808), Kružlová (1920); maďarsky Kruzslóya, Ruzsoly.

Sídlisko založil šoltýs Kružlo s usadlíkmi začiatkom 14. stor. Prvý písomný doklad o dedine pochádza z r. 1414. Bola majetkovou súčasťou panstva Makovica. V r. 1600 bolo v sídlisku asi 8 poddanských domov. V r. 1715 až 1720 tu postupne hospodáril 24 až 12 poddanských domácností, v r. 1828 bolo 56 domov a 433 obyv., v r. 1900 bolo 313 obyv., v r. 1970 bolo 552 obyvateľov.

Obec založili na zákupnom práve. V roku 1427 bola obec oslobodená od platenia daní, v roku 1787 mala obec 54 domov a 350 obyvateľov, v roku 1828 mala 56 domov a 433 obyvateľov. Zaoberali sa pastierstvom a chovom dobytky.

Etymologický pôvod názvu.

Vysvetlenie názvu:

Názov obce pochádza od Šoltysa Kružla, ktorý spolu s prísedlencami na základe zakupného práva začal obec budovať v 15. storočí.

Z najnovšej histórie Kružlová

Život obyvateľov obce Kružlová, tak ako celej tejto oblasti, je od prvopočiatkov spojený s pôdou, lesným hospodárstvom a chovom dobytky. Mimoriadne ťažkú dobu prežívali obyvatelia Kružlovej na prelome 19. a 20. storočia. Keďže ľudí nestačila obživiť pôda, ktorú obrábali, boli nútení odchádzať za prácou ďaleko, až na Americký kontinent. Mnohí z nich tam zostali žiť natrvalo, iní sa vrátili a za ťažko zarobené peniaze si kúpili pôdu, postavili domy.

Za I. ČSR sa mnohí vystaňovali. Počas prechodu frontu v roku 1944 bola Kružlová takmer úplne zničená. Obec sa nachádza v Údolí smrti, kde počas 2. svet. vojny prebiehali najťažšie boje na Duklianskom priesmyku. V okolí obce sa nachádzajú tanky a delá, ktoré sú najmä v letných mesiacoch navštevované turistami. V obci sa nachádza ZŠ. V obci žije 58 % Rómov.

Obyvatelia obce sa zaoberali poľnohospodárstvom a chovom oviec. Na poľnohospodárstvo poukazuje aj samotný symbol obce.

Do I. svetovej vojny bolo v Kružlovej len 5 murovaných domov: V roku 1904 bola tu aj murovaná škola. Deti sa v nej vyučovali v maďarskom jazyku. Učiteľom bol Suchyj Antal. Stála tu aj drevená pravoslávna cerkev – kostol, postavená v roku 1888. Ostatné domy boli drevené, pokryté slamou.

Aj II. svetová vojna poznačila život v obci. Počas vojny všetci občania museli opustiť svoje domy a boli evakuovaní až k Prešovu. V obci zostali len dvaja občania, ktorí potom po prechode frontu rozprávali, aké ukrutné boje sa tu odohrávali. Keď sa občania vrátili z evakuácie v roku 1945 v jarných mesiacoch, našli obec skoro celú rozbitú – spálenú.

Obec bola oslobodená 26. novembra 1944 vojskami 70 streleckej divízie genmjr. Guseva. Vojna doniesla občanom nielen materiálne škody, ale veľa ľudí padlo po skončení vojny na mínových poliach.

Celé údolie na základe urputných bojov v II. svetovej vojne dostalo pomenovanie „Údolie smrti“. V súčasnosti je tu zriadené prírodné vojenské múzeum.

Po skončení II. svetovej vojny 20. marca 1945 vznikol v obci Miestny národný výbor (MNV). V roku 1968 pri reorganizácii národných výborov Kružlová sa stala strediskovou obcou a sídlom obvodného úradu. Do obvodného úradu patrili všetky okolité obce. Na obvodnom úrade bolo zamestnaných sedem pracovníkov. Za pôsobenia obvodného úradu obec zaznamenala najväčší hospodársky, kultúrny a sociálny rozvoj.

V roku 1953 bola obec napojená na elektrickú sieť. Obecný vodovod bol urobený v roku 1960. Zdrojom pitnej vody bol prameň pod „Mesarkou“. V roku 1992 bol napojený ďalší zdroj z troch záchytných prameňov „Pid skalou“.

V rokoch 1968 –1970 bol zregulovaný potok Svidničianka a boli postavené tri nové mosty.

V roku 1968 sa začalo s výstavbou kultúrneho domu v akcii „Z“. Bol odovzdaný do užívania v roku 1972.

Prvé Jednotné roľnícke družstvo (JRD) bolo založené v roku 1952. Trvalo iba jeden rok a rozpadlo sa. Novozaložené JRD bolo v roku 1959. Známe bolo ako JRD Verchovina. Od r. 1994 je založené Družstvo podielnikov. V roku 2004 družstvo podielnikov, sa dostalo do konkurzu, z ktorého ho kúpila Poľnohospodárska farma Žaková Anna, SHR Lodomirova. Poľnohospodári v ňom doteraz. Po r. 1989 bola časť lesov vrátená vlastníkom. Bol založený urbariát, ktorý sa stará o údržbu lesov, zalesňovanie a výrub pre potreby občanov.

Po druhej svetovej vojne nastal rozvoj školstva, kultúry ako aj duchovný život obce. V roku 1948 bola v obci ustanovená tzv. meštianska škola, ktorá bola umiestnená v drevenom provizórnom baraku v strede obce (kde je teraz postavená predajňa Jednoty). Prvým riaditeľom školy bol Ján Mikita. Meštiansku školu navštevovali žiaci so všetkých okolitých obcí nášho obvodu, ale aj deti z obce Belejovce. Drevená škola plnila svoj účel do roku 1960. V roku 1960 bola daná do užívania nová budova základnej školy. V roku 1972 ku škole bolo postavená družina mládeže, školská jedáleň a telocvičňa. Pre potreby školy v roku 1970 bola daná do užívania 6. bytová jednotka so 6. bytmi pre učiteľov a zároveň bola postavená ďalšia bytová jednotka pre zamestnancov družstva.

Obec dobrých výsledkov dosiahla v oblasti kultúry a športu. V obci sa pravidelne premietali filmy. V rokoch 1970 – 1990 tu pracovalo Miestne kultúrne stredisko (MKS), ktoré zabezpečovalo veľa kultúrno-spoločenských podujatí – Stretnutia žien troch generácií, ktoré malo celoštátny charakter, ďalej to boli stretnutia mládeže z Nemecka a bývalého Sovietskeho zväzu. Vyvrcholením týchto akcií bol každoročne usporiadaný festival mieru, kultúry a športu. V oblasti kultúry nemožno nespomenúť významného obecného buditeľa Ivana Melnika, ktorý napísal celý rád básni a jeho tvorba bola vydaná v knihe „Zelený vinočok, červený kvitočok“.

Treba spomenúť aj známe cigánske kapely, ktoré boli známe po celom okrese. Je len škodou, že spoluobčania Rómovia v súčasnosti už nevedia hrať na hudobný nástroj (iba asi dvaja- traja). Aj pri JRD dobré pracovala spevácka skupina žien, ktoré reprezentovala obec pri rôznych príležitostiach. Z obce bola urobená aj nahrávka pre slovenský rozhlas „Selo hraje i dumy dumaje“, ako aj relácia „Kumove“.

Na úseku športu bolo vybudované futbalové ihrisko, kde mladí Kružlovčania hrajú okresnú súťaž vo futbale, ako aj v stolnom tenise. Výrazný úspech dosiahla Kružlová v oblasti požiarických súťaží - v kategórii starších mužov za sebou niekoľko rokov družstvo sa zúčastňovalo v rámci okresu a kraja na prvom mieste. Mladí požiarníci zo ZŠ dosahovali popredné miesta aj v rámci Slovenska.

V roku 2002 bola obec splynofikovaná a bol daný do prevádzky Dom smútku.

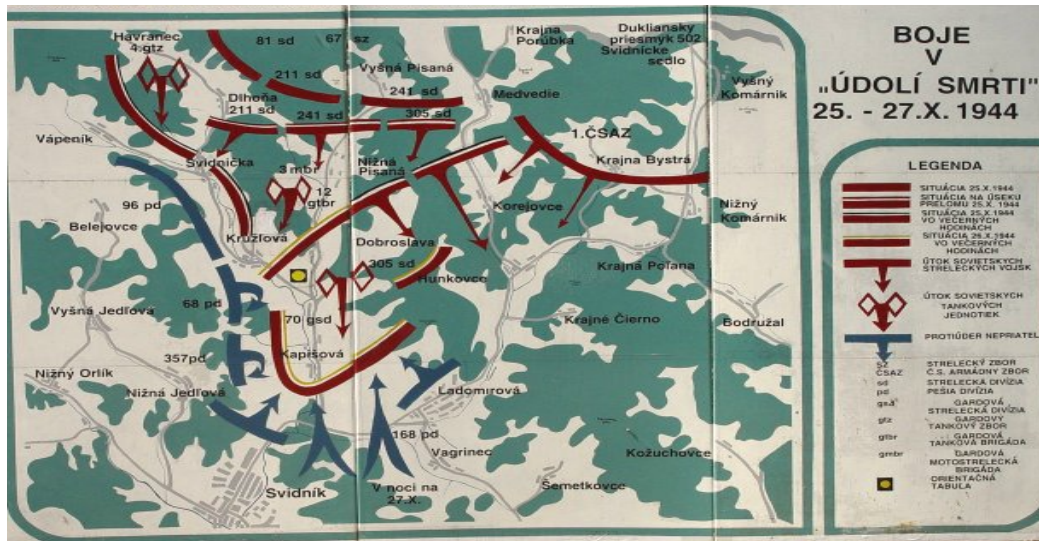
Po nežnej revolúcii obec začala stagnovať a upadať. Mnoho občanov, hlavne Rómov prišlo o prácu. V súčasnosti má obec 589 obyvateľov, z toho 351 obyvateľov rómskej národnosti. V obci je 129 uchádzačov o zamestnanie, z toho 119 Rómov. Rómovia patria k tým, ktorí sa príkladne starajú o svoje rodiny. V minulosti veľa z nich pracovalo na pozemných stavbách, alebo na JRD. Aj dnes sa snažia nájsť si primeranú prácu.

Posledný postavený dom v obci bol v roku 1989.

Základná škola v roku 1970 mala 302 žiakov. Dnes ich má 105 a všetci žiaci sú Rómovia. V roku 2003 kotolňa ZŠ prešla rekonštrukciou a bola v nej prevedená plynofikácia.

Obec Kružlová je sídlom matričného úradu pre Matričný obvod Kružlová, ktorý tvoria obce Dlhoňa, Dobroslava, Havranec, Kapišová, Kružlová, Nižná Pisaná, Svidnička, Vápeník, Vyšná Pisaná. Územie matričného obvodu zaberá plochu : 63 340 842 m² s počtom 1 408 obyvateľov k 31.12.2004. Matričný obvod bol vytvorený dňa 1.10.1895 so sídlom v Kapišovej a od 1.7.1984 je jeho sídlom obec Kružlová

V roku 1999 obec oslávila 585. výročie založenia obce.

ÚDOLIE SMRTI

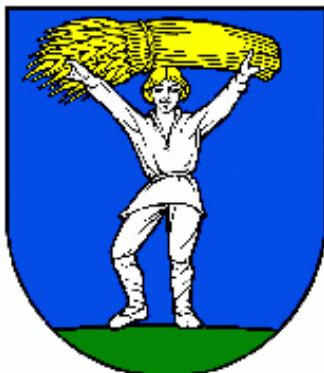
– prírodná expozícia v katastri obcí **Kružlová**, Kapišová, Dobroslava, Nižná a Vyšná Písaná sa nachádza na vyznačenej cyklotrase. Ojedinelá vojenská pamiatka znázorňuje tankovú rotu v útoku. Pripomína najťažšie tankové boje v Karpatách po prekročení hranice s Poľskom.

2.1 Symboly obce

Erb a vlajka obce

V modrom štíte na zelenej pažiti je zlatovlasý striebroodetý muž, ktorý oboma zdvihnutými rukami pridržiava na hlave položený veľký zlatý obilný snop. Znamenie erbu tvorí poľnohospodársky motív podľa obecného pečatidla z roku 1868. Erb bol prijatý obecným zastupiteľstvom 18. júna 1999 a je zapísaný v Heraldickom registri SR pod číslom HR: K-147/1999. Autormi erbu sú Jozef Novák a Ladislav Čisárik.

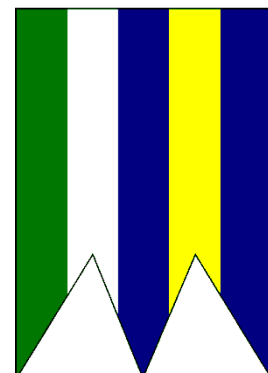
Vlajka obce pozostáva z piatich pozdĺžnych pruhov vo farbách modrej, žltej, modrej, bielej a zelenej. Vlajka má pomer strán 2 : 3 a ukončená je tromi cípmi, t.j. dvoma zastrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Erb obce

pečať

vlajka

2.2 Poloha a prírodné podmienky

Kružlová sa nachádza na severnom okraji Nízkych Beskýd, v nadmorskej výške okolo 290 m n. m. stred obce, 280 – 595 m v chotári. Katastrálne územie patrí do geomorfologickej jednotky subprovincie vonkajšie Východné Karpaty, v oblasti Nízke Beskydy geomorfologického celku Ondavská vrchovina a jeho časti Repejovská brázda. Terén je v nive Svidničianky rovinný so sklonom 1 % až 3 %. Terén v oblasti územia má hladko modelovaný pahorkatinnový charakter, rozbrázdnený s menšími údoliami.

Cez Kružlovú preteká potok Svidničianka, ktorý sa stáča na juhovýchod a pri obci Kapišová sa v nadmorskej výške cca 260 m n. m. vlieva do Kapišovky a meria 11,2 km. Na dolnom toku výraznejšie meandruje.

Územie je budované vonkajším flyšom. Geologicky je zaradené do Smilneckého tektonického okna, ktoré je zastúpené tenkolavicovitými pieskovecami a zelenými ilovcami. Podsmilnianskeho súvrstvia, čiernymi a hnedými tvrdými ilovcami, rohvcami a pieskovecami Smilnianskeho súvrstvia, miestami sa vyskytujú vápnité ilovce a tenkolavicovité pieskovce Krosnianskeho súvrstvia. V nive toku Svidničianky sa nachádzajú zlepenca a brekcie s polohami pieskovcov, so slabou priepustnosťou hornín.

Obec leží v miernom teplotnom pásme, klíma je zaradená do teplého horského klimatogeografického typu. Podnebie je vnútrozemské, silno ovplyvňované nadmorskou výškou. Priemerná teplota v najchladnejšom mesiaci v roku - v januári je - 4 až - 5 °C. Najteplejšie sú mesiace júl a august. V júli sa priemerná teplota pohybuje v rozpätí 18 až 19 °C. Priemerná ročná teplota sa pohybuje v rozpätí 6 až 8 °C. Teplota nad 25 °C je 50 až 100 dní v roku.

Množstvom zrážok sa Kružlová so svojím katastrom charakterizuje ako mierne vlhké a chladnejšie. Ročne tu padne priemerne 650 až 700 mm zrážok. Najdaždivejšie sú letné mesiace jún, júl, jesenné október a november. Zrážok v zime je v porovnaní s letom a jeseňou pomerne málo a najviac sa vyskytujú v mesiaci február. Snehová pokrývka trvá 80 až 100 dní v roku.

Veterný systém je skoro rovnaký ako na celom území Slovenska. Prevládajú vetry severných a južných smerov. Na základe teplotných kritérií, vlhových pomerov a ostatných ovplyvňujúcich činiteľov patrí Kružlová do stredne teplej oblasti, okrsku mierne teplého s chladnou zimou.

2.3 Administratívne začlenenia obce

Kružlová je súčasťou vyššieho územného celku Prešovského samosprávneho kraja. Patrí do okresu Svidník, rozprestiera sa v jeho severozápadnej časti. Patrí do celku NUTS I – Slovenská republika, v rámci územných jednotiek NUTS II – Východné Slovensko do Prešovského kraja, NUTS III – VÚC Prešov, NUTS IV - okres Svidník a NUTS V – obec Kružlová. Táto klasifikácia je zavedená Štatistickým úradom Európskej komisie (Eurostat) s národnými inštitútmi pre štatistiku, v prípade Slovenska Štatistickým úradom SR.

Obec je sídlom samosprávneho úradu, časť administratívnych kompetencií deleguje na Spoločný obecný úrad vo Vyšnom Orlíku

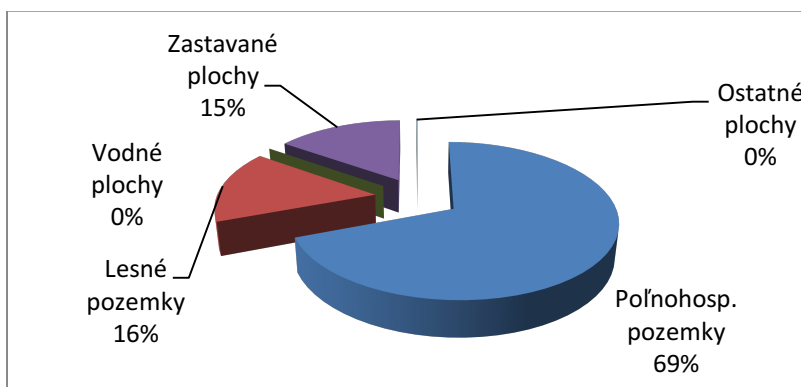
2.3 Využitie krajiny obce

Pre kataster obce je charakteristická prevaha poľnohospodársky pozemkov, hlavne orná pôda a trvalo trávnaté porasty. Zaberajú až 70% z celkovej plochy územia obce.

Tabuľka č. 1 Charakteristika územia obce

KRUŽLOVÁ	Poľnohosp. pozemky	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavané plochy	Ostatné plochy	CELKOM:
CELKOM	665	149	-	145	1	960 ha
Percentuálne vyjadrenie	69,27 %	15,52 %	-	15,11 %	0,10 %	100 %

Zdroj: obec Kružlová

2.5 Obyvateľstvo a štruktúra osídlenia

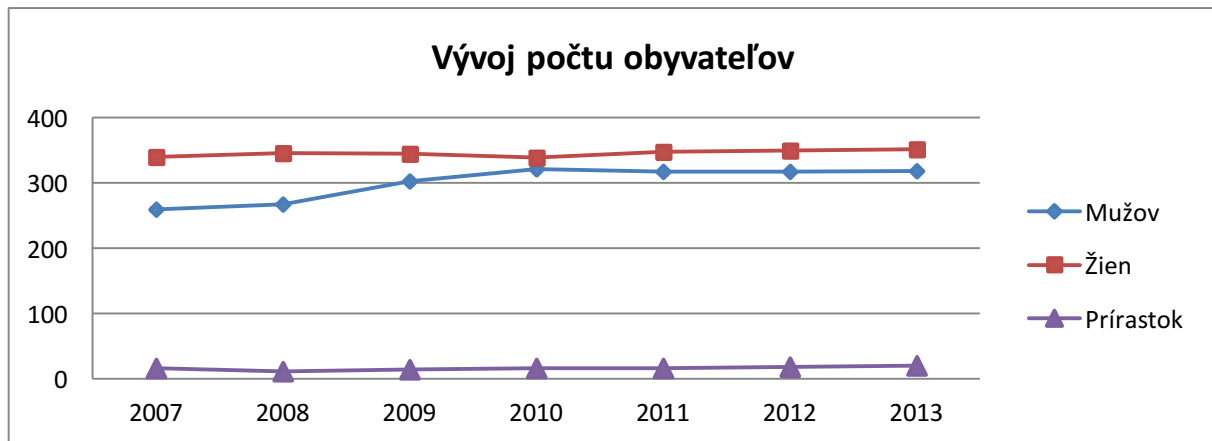
2.5.1 Vývoj počtu obyvateľstva

Podľa dostupných štatistických údajov je možné sledovať demografický vývoj v obci už od roku 1869, kedy obec mala 321 obyvateľov. V roku 1940 mala obec 491 obyvateľov, v roku 1948 už iba 422, avšak v roku 1970 sa počet obyvateľov zvýšil na 552 a odvtedy má obec stále mierne stúpajúci počet obyvateľov.

Tabuľka č. 2 Vývoj počtu obyvateľstva od roku 2007

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mužov	259	267	303	321	317	317	318
Žien	340	346	345	339	348	350	352
Spolu	599	613	648	660	665	667	670
Prírastok	16	11	14	16	16	18	20

Zdroj: obec Kružlová

Tabuľka č. 3 Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov

Rok	2020	2040
Počet obyvateľov	722	827

Zdroj: obec Kružlová

Kvalita prírodného prostredia obce vytvára výhodné podmienky pre rozvoj bývania a rekreácie. Dá sa teda predpokladať, že bude v dlhšom časovom horizonte mierne narastať počet obyvateľov s trvalým pobytom. Tento jav bude vytvárať tlak na obslužnú sféru a vybavenosť obce.

Počet sobášov

Tabuľka č. 4 Vývoj počtu sobášov a rozvodov rodín

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
sobáše	14	5	5	3	8	4	9
rozvody	4	1	1	2	1	1	1

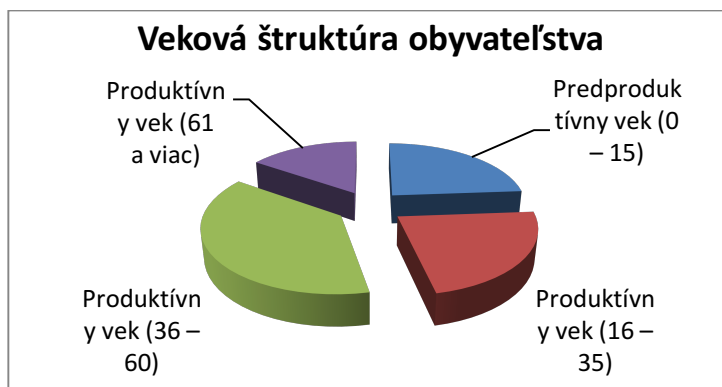
Zdroj: obec Kružlová

2.5.2 Štruktúra obyvateľstva podľa veku, národností, konfesie a vzdelania

Tabuľka č. 5 Veková štruktúra obyvateľstva

Obec Kružlová	Obyvateľstvo celkom:	0 – 15 rokov	16-35 rokov	36-60 rokov	61 a viac rokov	Index starnutia *
Celkom/priemer	692	165	158	262	107	0,65

*Pomer počtu obyvateľov vo veku 61 a viac rokov k počtu obyvateľov vo veku 0 – 15 rokov

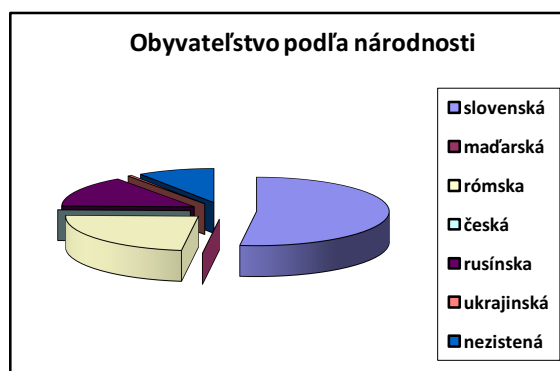
Hodnota indexu starnutia vypovedá o vekovej štruktúre obyvateľov. Dosažený index 0,65 svedčí o starnutí populácie, lebo prevyšuje optimálnu hranicu 0,50. Výhľadovo obci Kružlová nehrozí úbytok obyvateľov kvôli nepriaznivému demografickému vývoju.

Tabuľka č. 6 Národnostná štruktúra

K decembru 2001 podľa sčítania obyvateľstva

slovenská	maďarská	rómska	česká	rusínska	ukrajinská	nezistená
334	0	150	0	95	3	60

Zdroj: Štatistický úrad SR

Náboženská príslušnosť- konfesia:

<u>Náboženské vyznanie</u>	<u>Muži</u>	<u>Ženy</u>	<u>Spolu</u>
<u>Rímskokatolícka cirkev</u>	8	16	24
<u>Gréckokatolícka cirkev</u>	14	18	32
<u>Pravoslávna cirkev</u>	253	267	520
<u>Evanjelická cirkev augsburského vyznania</u>	0	1	1
<u>Reformovaná kresťanská cirkev</u>	0	2	2
<u>Apoštolská cirkev</u>	1	0	1
<u>Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia</u>	5	6	11
<u>Bez vyznania</u>	8	5	13
<u>Nezistené</u>	12	26	38

<u>Spolu</u>	<u>301</u>	<u>341</u>	<u>642</u>
--------------	------------	------------	------------

Zdroj: Štatistický úrad

Pravoslávne vierovyznanie	81 %
Rímsko-katolícke vierovyznanie	4 %
Gréckokatolícke vierovyznanie	5 %
Iné	10 %

V obci je podstatná časť obyvateľstva pravoslávneho vyznania, ktorú tvorí 81 % ľudí, ku gréckokatolíckemu vyznaniu sa hlási 5 % obyvateľov.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov

Vzdelanie má priamy súvis s úspešným uplatnením sa na trhu práce. Tak, ako nižšie vzdelanie nesie v sebe vyššie riziko nezamestnanosti, vyššie vzdelanie prináša neporovnateľne vyššie možnosti uplatnenia sa na trhu práce. V obci prevládajú obyvatelia so stredoškolským vzdelaním bez maturity, nasledujú absolventi stredoškolského štúdia s maturitou a pomerne nízke percento je zastúpené vysokoškolsky vzdelanými občanmi. Všetci občania sú gramotní, aj keď existuje zopár jedincov s neukončeným základným vzdelaním. Presnú štatistiku vzdelanosti obyvateľov obec nevedie, nakoľko je to v súčasnosti pre jej potreby irelevantné.

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu
		muži	ženy	
Kružlová				
Základné		76	141	217
Učňovské (bez maturity)		59	28	87
Stredné odborné (bez maturity)		39	21	60
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		3	3	6
Úplné stredné odborné (s maturitou)		33	36	69
Úplné stredné všeobecné		4	4	8
Vyššie odborné vzdelanie		0	3	3
Vysokoškolské bakalárske		1	5	6
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		10	12	22
Vysokoškolské spolu		11	17	28
Študijný odbor	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	6	1	7
	technické vedy a náuky II (textilná v., sprac. kože, dreva, plastov, v. hud. nástrojov, archit., staveb., dopr., pošty, telekom., automatiz., spec. odb.)	1	0	1
	zdravotníctvo	0	1	1
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit. a práv. vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby, SŠ- OA, HA, praktická š., učeb. odb.)	2	5	7
	spoločenské vedy, náuky a služby II (histor., filolog., pedag. a psych. vedy, publicistika a informácie, telových., učiteľstvo, SŠ - gym.)	2	10	12

Bez školského vzdelania	75	88	163
Nezistené	1	0	1
Úhrn	301	341	642

Zdroj: Štatistický úrad SR z roku 2011

2.5.3 Domový a bytový fond

Údaje štatistického úradu zo sčítania obyvateľstva, domov a bytov 2001 uvádzajú, že počet trvalo obývaných domov je 118 a bytových domov je 2. Počet trvalo obývaných bytov v rodinných domoch je 118 a v bytových domoch je počet trvalo obývaných bytov 10. V obci je 7 neobývaných domov a 2 neobývané byty v bytových domoch. Skoro všetky domy boli vybudované v povojnovom období. Podmienkou rozvoja bytového fondu je rozvinutá technická infraštruktúra v obci, ktorá umožňuje podmienky pre bývanie porovnateľné s mestským prostredím, aj keď nejde o typickú prímestskú obec. Ďalším možným stimulom je rozvoj rekreácie a turizmu. Vo vývojom trende sa dá predpokladať, že môžu pribúdať aj domy poskytujúce nájomné ubytovanie pre turistov ako aj rozvoj chalupárstva.

Úbytok bytov v obci je pravdepodobne neaktuálny, pretože aj keby došlo k nejakej asanácii, pravdepodobne dôjde k náhrade pôvodnej bytovej jednotky na vyššej technickej úrovni.

Rodinné domy: 126

Bytové domy: 2

Tabuľka č. 7 Bytová výstavba v lokalite

Rok	Do r. 2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Rodinné domy	123	0	1	2	1	1	1	1	1
Bytové jednotky	2	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: obec Kružlová

Obec má typické vidiecke rozdelenie bytového fondu. Nové domy, postavené po roku 1970, sú dobre vybavené po stránke technickej, hygienickej aj estetickej s vysokým štandardom bývania a počtom obývaných miestností. Aj staršie domy sú čiastočne zrekonštruované. Základným problémom je, že obyvateľstvo nie je pripravené prijať hostí – účastníkov cestovného ruchu do svojich obydľí.

Vzhľadom na čisté životné prostredie a ľahkú dostupnosť do okresného mesta Svidník, možno uvažovať o presídľovaní sa mestského obyvateľstva na vidiek. Kružlová sa môže svojou polohou stať príťažlivým vidieckym sídlom. Preto je nutné sústrediť pozornosť na prípravu podmienok pre individuálnu bytovú výstavbu. V súčasnosti je vo výstavbe 20 bytových domov nižšieho štandardu pre rómske rodiny.

2.6 Občianska vybavenosť

2.6.1 Služby

Tabuľka č. 8 Prehľad služieb v obci Kružlová

Typ služieb	Služby
Obchodné služby	Predajňa potravín, drogéria,
Služby cestovného ruchu	Pohostinstvo, penzión
Služby komunálne	Kaderníctvo a holičstvo
Služby relaxačné	Bibliobus, knižnica, telocvična, futbalové ihrisko
Služby opravárenské	Zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel
Služby výrobné	Pásová píla
Služby pre poľnohospodárov	-
Ostatné služby	Dobrovoľný požiarny zbor, pošta, káblová televízia, internet

Zdroj: obec Kružlová

Za lekárskou starostlivosťou dochádzajú obyvatelia obce Kružlová do okresného mesta Svidník, ordinačné hodiny lekárov sú postačujúce. Podobne využívajú aj pohotovostnú službu, rýchlu zdravotnícku pomoc a sieť lekární.

Najbližšia nemocnica je vo Svidníku.

Obec nezabezpečuje opatrovateľské služby pre chorých a nevládných občanov. V obci sa nenachádza dom sociálnych služieb, ani vývarovňa a rozvoz stravy pre chorých a nevládných občanov. Nie sú tu zabezpečované ani terénne sociálne služby.

2.6.2 Mimovládne organizácie, združenia, spolky

Spolkový život obci má dlhodobú tradíciu. Občania, dospelí aj mládež sú členmi zväzov záhradkárov, drobnochovateľov, rybárov, poľovníkov, včelárov v miestnych a v okresných organizáciách. V obci aktívne pracuje dobrovoľný zväz hasičov.

2.6.3 Kultúra a šport

Pravidelne sa v obci konajú tieto podujatia:

- Turistické výstupy na Rohuľu a Čiernu horu
- Volejbalový turnaj o pohár starostu obce
- Pred silvestrovský rusínsky ples
- Deň matiek
- Športový deň mikroregiónu „Aby Údolie smrti ožilo“
- Divadelné predstavenie
- Kvíz o obci Kružlová
- Súťaž o najkrajší dvor
- Zájazd do Pienin, na termálne kúpalisko
- Rekonštrukcie bojov KDO
- Mesiac úcty k starším
- Mikuláš

Na organizovanie podujatí masového charakteru má obec k dispozícii sálu v kultúrnom dome. Obec prevádzkuje miestnu knižnicu, ktorá je umiestnená v budove kultúrneho domu. Knižný fond je pravidelne doplňovaný a prispôsobovaný požiadavkám.

Zároveň knižnica ponúka možnosť práce s vysokorýchlostným internetom a možnosťou vytlačenia aj informácii na tlačiarňi. V budove kultúrneho domu je ešte zriadené fitnesscentrum a pamätná miestnosť s vystavenými exponátmi z I. a II. svetovej vojny. Celá budova si vyžaduje rekonštrukciu exteriéru a interiéru.

V obci existuje futbalové ihrisko. Využívajú ho dospelý aj deti na športové a voľno časové aktivity. Pri existujúcom futbalovom ihrisku je viacúčelové ihrisko. Na ihrisku je možné hrať futbal, tenis, volejbal, basketbal a iné. Ihrisko je potrebné vybaviť osvetlením. V oblasti spoločenského a športového vyžitia občanom chýbajú oddychové zóny (upravené chodníky s lavičkami, altánky, piknikové plochy a pod. Úplne absentuje rekreačné zázemie.

2.6.4 Školstvo

V roku 1904 bola postavená v obci prvá škola tzv. "Ľudová škola", ktorá bola jednotriedna s bytom pre riaditeľa školy. Budova bola postavená pred vstupom do obce, pod zákrutou, pod rómskou osadou. Vyučovali v nej dvaja učitelia. Od tých čias školstvo v obci prešlo postupným vývojom. V roku 1947 bola zriadená tzv. "Mešťanská škola" (Horožanská škola). Bola umiestnená v drevenom baraku na mieste terajšieho obchodu v strede obce.

V baraku boli tri učebne, jedna zborovňa, jeden kabinet a riaditeľňa. Pri baraku bola postavená aj dreváreň na drevo a drevené WC. V roku 1957 sa začala výstavba novej budovy školy (terajšia budova školy). Do užívania sa dala v roku 1960. Od roku 1968 bol riaditeľom školy Ján Fedorko, kde za jeho pôsobenia bola vybudovaná školská jedáleň, školská družina, telocvičňa a dve 6 bytové jednotky pre školských pracovníkov. Základná škola v roku 1970 mala 302 žiakov. Dnes ich má 80 a všetci žiaci sú Rómovia. V roku 2003 kotolňa ZŠ prešla rekonštrukciou a bola v nej prevedená plynofikácia.

V obci sú tri školské zariadenia: Materská škola, Centrum voľného času a plne organizovaná základná škola. Navštevujú ich, okrem domácich, deti predškolského veku a mladšieho a staršieho školského veku aj z okolitých obcí: Kapišová, Dlhoňa. Pri základnej škole je veľmi pestrá krúžková činnosť. Pôsobia tu krúžky: práca s počítačom, futbalový, tanečný, maľovanie, šitie. Základnú školu navštevujú iba rómske deti.

Tabuľka č. 9 Základná škola

Rok	Počet žiakov	Počet tried	Pedagógov	Ostatní pracovníci
2007	78	9	10	3
2008	81	9	10	3
2009	96	9	11	3
2010	88	9	12	3
2011	91	9	11	3
2012	96	9	12	3
2013	105	9	11	3

Zdroj: obec Kružlová

Tabuľka č. 10 Materská škola

Rok	Počet žiakov	Počet tried	pedagógov	Ostatní pracovníci
2007	22	1	2	0
2008	20	1	2	0
2009	20	1	3	0
2010	20	1	3	0
2011	38	1	3	0
2012	36	2	2	1
2013	38	2	2	1

Zdroj: obec Kružlová

Vzdialenosť a význam okolitých škôl - navštevovanosť škôl

. Nerómske deti navštevujú základné školy vo Svidníku. Svidník, ktorý je od Kružlovej vzdialený 8 km, tvorí základňu hlavne pre základné školy a stredné školy. Vo Svidníku sa nachádza jedno predškolské zariadenie a šesť základných škôl. Mládeži umožňujú stredoškolské štúdium na týchto stredných školách:

Gymnázium bl. Matky Terezy

Gymnázium DH

Spojená škola - obchodná akadémia

Spojená škola - hotelová akadémia

Stredná odborná škola technická

Stredná odborná škola arm. gen. L. Svobodu Svidník

Stredná priemyselná škola odevná

SZS milosrdného Samaritána

Medzi záujmové a voľno-časové organizácie patrí Základná umelecká škola vo Svidníku, ktorý poskytuje umeleckú prípravu pre žiakov z mestá a z obcí sústredených vo Svidníckom okrese.

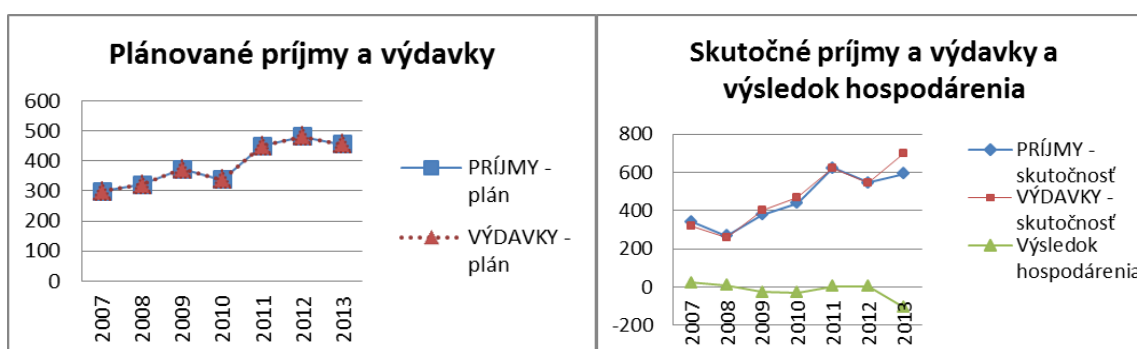
2.7 Ekonomika obce

Tabuľka č. 11 ukazuje príjmy a výdavky obce v predpokladaných a skutočných ukazovateľoch postupne od roku 2007 do roku 2013. Daňové a ostatné príjmy obce je potrebné sledovať už z pohľadu fiškálnej decentralizácie. Na základe právnych úprav nadobudla platnosť 1. januára 2005. Daňové príjmy obce ovplyvňuje aj zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za drobný stavebný odpad v znení neskorších zmien a doplnkov. Účinnosť nadobudol 1. novembra 2004. Fiškálna decentralizácia a prechod kompetencii zo štátnej správy na obce nepriaznivo ovplyvnili rozpočet. Kým nominálne príjmy sa zvýšili, obec musela zabezpečovať prenesený výkon štátnej správy, preto jej reálne príjmy na obyvateľa sa znížili.

Tabuľka č. 11 Prehľad rozpočtov v tis. Sk v obci KRUŽLOVÁ

Rok	PRÍJMY plán	PRÍJMY skutočnosť	VÝDAVKY plán	VÝDAVKY skutočnosť	Výsledok hospodárenia
2007	298	343	298	320	23
2008	321	268	321	257	11
2009	373	378	373	404	-26
2010	338	439	338	467	-28
2011	449	624	449	621	3
2012	482	546	482	542	4
2013	456	592	456	697	-105

Zdroj: obec Kružlová

Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárstvo pozostáva z kultúr ako orná pôda, lúky, pasienky, sady a záhrady. Z hľadiska ekologickej stability majú najväčšiu hodnotu lúky a pasienky, ktoré sa nachádzajú na pôdach s nižšou úrodnosťou, kde je pôdny horizont plytký prípadne zamokrený. Súvislejšie plochy pasienkov sa nachádzajú na vyššie položených strmších miestach čím sú dopravne ťažšie dostupné. Vzhľadom na ich extenzívne obhospodarovanie sú porastené medzofilnými drevinami s bohatým druhovým zastúpením.

Na menších rovinatých plochách sa v nive Svidničky a okolo nej nachádzajú svieže produkčné, jedno až dvojkosné lúky na vlhkých stanovištiach. Sú to poloprirodné travinno – bylinné porasty obhospodarované enviromentálne prijateľným spôsobom bez zmeny výraznejšieho druhového zloženia čo vedie k udržaniu ich vysokej biodiverzity. O čom svedčí aj výskyt vyššie spomínaného travinového biotopu.

Nadmerné záhrady pozostávajú z produkčných viacetážových kultúr ovocných stromov, ktoré sa striedajú so zeleninárskymi plochami, pričom vhodne začleňujú zastavané plochy obce do okolitého prostredia.

Poľnohospodársku pôdu v katastrálnom území obce Kružlová obhospodaruje Poľnohospodárska farma Žaková Anna, SHR Ladomirova, a to na výmere 545 ha poľnohospodárskej pôdy, čo tvorí 69,27 % katastrálnej výmery obce, z toho 194 ha ornej pôdy, 343 ha lúk a pasienkov a 8 ha záhrad. Jej činnosť je zameraná na rastlinnú výrobu (pestovanie pšenice ozimnej, raž ozimný, jačmeň ozimný a jarný, ovos, kukurica, repka

olejná, kukurica). Živočíšna výroba bola pozastavená. Lúky a pasienky sú využívané na kosbu.

Lesníctvo

Lesné hospodárstvo ako jedno z odvetví národného hospodárstva, ktorého hlavným cieľom je plánovité a trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov Slovenska a ich rozvoj, má v porovnaní s inými niekoľko osobitostí. Lesy sú zároveň životným prostredím i výrobným prostriedkom, obnoviteľným prírodným zdrojom i zdrojom voľne dostupných úžitkov, producentom drevnej hmoty a ostatných obchodovateľných lesných produktov resp. služieb ale aj poskytovateľom celej škály verejnoprospešných služieb, ktoré sa ekonomicky nezhodnocujú. Lesy dnes rastú tam, kde bolo iné využitie pôdy a krajiny nevhodné.

Ďalší rozvoj lesného hospodárstva je dnes priamo závislý na vývoji celého radu faktorov ekonomického a prírodného charakteru ako sú napr. zmeny vo významnosti funkcií lesov, konflikty medzi „ekológiou“ a „ekonomikou“ hospodárenia v lese, vývoj cien drevnej hmoty na svetových trhoch, tlaky na zvyšovanie využívania lesnej biomasy na energetické účely, zvyšovanie počtu katastrofických situácií v lesoch, a v neposlednej miere aj pôsobenie klimatických zmien a ich dopady na lesné ekosystémy.

Lesné porasty sa nachádzajú v západnej a východnej časti katastra obce, vyskytujú sa na súvislých plochách. Sú to prevažne hospodárske lesy, ktorých prvou funkciou je produkcia drevnej hmoty.

Vytvárajú súvislé porasty v 3. lesnom vegetačnom stupni dubovo – bukovom s prevažným zastúpením buka a primiešaním čerešne vtácej, javora mliečneho, hraba obyčajného, lipy malolistej a s bohatým krovitým porastom v spodnej etáži. Hoci porasty sú iba z časti pôvodného rázu, sú významnou zložkou, ktorá vytvára ekologickú stabilitu územia. V kombinácii s pasienkami vytvárajú krajinársky hodnotné mozaikovitité štruktúry. Vzhľadom na optimálne prírodné podmienky sú uvedené lesné porasty pomerne produkčné. O tom, že sa v území vyskytujú pôvodné lesné porasty svedčí aj ich vytypovanie za lesné biotopy európskeho významu.

Územie hospodárskych lesných porastov je využívané predovšetkým pre produkciu drevnej hmoty, lesné porasty tu plnia funkciu vodoochrannú a protieróznú. Plochu je možné využiť pre poľnohospodárstvo, turistiku a limitovane pre športové aktivity.

Lesné porasty v katastrálnom území Kružlová obhospodaruje urbárske spoločenstvo. Ako lesné porasty sú evidované súvislejšie plochy, ktoré pozostávajú prevažne z listnatých porastov, iba s malým podielom ihličnatých drevín. Všetky lesné porasty sú zaradené do kategórie hospodárskych lesov, s hlavným poslaním produkcie kvalitnej drevnej hmoty, so súčasným zabezpečením ostatných funkcií lesov. Hospodárenie v uvedených lesných porastoch sa prevádza podľa lesného hospodárskeho plánu. Rubná doba lesných porastov je 120 rokov. Obnova lesných porastov sa prevádza jemnými obnovnými spôsobmi.

Kataster obce pokrýva 149 ha lesa. Nachádzajú sa v správe Lesnej správy Svidník a Lesnej správe Lesov SR, š.p. Banská Bystrica a Združenie urbáristov a pasienkarov Kružlová. Správcovia lesov zabezpečujú správnu funkciu lesa, jeho ochranu a prirodzenú obnovu.

V lesoch je typická karpatská flóra s listnatými stromami, kde prevažuje buk, hrab, dub, sosna. Z oblasti fauny prevláda vysoká zver (jelenia a srnčia) a diviacia.

Názvy lesov: DEBRA, SOSNY, HROŠKOV POTOK, MALÝ VRCH, VEĽKÝ VRCH, PODPEREČINA, JASLE, DOLINKY, ROHUĽA, SKALA, LASKY

2.8 Trh práce

Prechodom slovenskej ekonomiky na trhovú formu sa prejavili v značnej miere aj negatívne zmeny. Najvýraznejšie obyvateľstvo obce zasiahla nezamestnanosť. Najmä dlhodobá nezamestnanosť je sociálnym, kultúrnym, ekonomickým a psychologickým problémom.

Územie obce patrí do pôsobnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo Svidníku. Zaoberá sa aj aktívnou politikou trhu práce. Okrem toho vyhodnocuje trh práce v obciach a mestách celého okresu, eviduje nezamestnaných, sprostredkováva zamestnanie, poskytuje poradenské služby a organizuje rekvalifikačné kurzy.

Tabuľka č. 12 ukazuje prehľad o počte nezamestnaných v posledných siedmich rokoch. Mnohí z obyvateľov sú zapojení do aktivačných prác v obci.

Tabuľka č. 12 Prehľad o nezamestnaných v obci Kružlová

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Evidovaných nezamestnaných	126	137	156	162	160	164	165

Zdroj: ÚPSVaR Svidník a obec Kružlová

Percento podielu nezamestnaných sa v priebehu roka mení. Najviac ľudí bez práce je v zimnom období, keďže veľa ľudí pracuje v stavebníctve, poľnohospodárstve a v iných letných sezónnych činnostiach. Obyvatelia odchádzajú do práce najmä do Svidníka, Prešova, Českej republiky, Anglicka, Nemecka, Rakúska a ďalších krajín EÚ.

Hlavnými zamestnávateľmi v obci sú základná škola, obec a súkromný podnikateľ. Najúčinnějšími spôsobmi znižovania nezamestnanosti je rozvoj podnikania. Pracovné miesta môžu pomôcť vytvárať aktivačnú činnosť, absolventská prax, vytváranie pracovných miest na chránených pracoviskách a v chránených dielňach. Veľmi účinné sú aj rekvalifikačné kurzy, ktoré popri úradoch práce začínajú organizovať aj iné vzdelávacie inštitúcie z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu a štátneho rozpočtu SR.

2.9 Dopravná a technická infraštruktúra

2.9.1 Dopravná poloha

Obec je dopravne spojená s ostatným územím prostredníctvom cesty III/055621, Svidník – Vápeník pričom je dopravne napojená na štátnu cestu č. I/73 Svidník – Duklianský priesmyk, ktorá tvorí základnú cestnú sieť v SR. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v Bardejove, vo vzdialenosti 41 km od obce a v Prešove vo vzdialenosti 73 km od obce.

Na hlavný dopravný priedah obcou je napojený systém miestnych spojovacích a obslužných komunikácií bez peších komunikácií – chodníkov. Miestne komunikácie pokrývajú obec v sieti s dĺžkou 3 980 m. Ich stav hodnotí miestna samospráva ako nedostačujúci. Dve tretiny miestnej komunikácie sú zrekonštruované, jedná tretina je ešte v havarijnom stave. Samospráva zabezpečuje správu a údržbu miestnych komunikácií.

Obec je vzdialená od okresného mesta Svidník 8 km, od Bardejova 41 km.

Tabuľka č. 13 Prehľad o stave dopravnej infraštruktúry

Dĺžka komunikácií	3 980 m
Z toho prašné	1 042 m
Stav komunikácií	1/3 ciest je v havarijnom stave
Dĺžka vybudovaných chodníkov	0
Počet mostov	4

2.9.2 Dopravná obslužnosť

Autobusovú dostupnosť celoplošne zabezpečuje v obci autobusová doprava – Slovenská autobusová doprava Vranov nad Topľou s prevádzkou vo Svidníku. V obci sa nachádza jedna autobusová zástavka, z ktorej do Svidníka v pracovných dňoch odchádza 8 autobusových spojov denne. Chýbajú spoje v dopoludňajšom čase. Avšak počas dňoch pracovného pokoja premáva iba jeden autobusový spoj a to v nedeľu na obed. Na prepravu sú občania nútení používať vlastné osobné motorové vozidlá alebo taxislužbu. Vzhľadom na rozvoj automobilovej dopravy sa predpokladá, že intenzita autobusovej dopravy v budúcnosti ostane na terajšej úrovni.

V regióne nepremáva osobná ani nákladná železničná doprava. Najbližšie železničné stanice sú v Bardejove a v Prešove.

2.9.3 Technická infraštruktúra

Kružlová v súčasnosti má vodovodnú sieťou pokrytú celú obec. Z toho vyplýva, že temer všetky nehnuteľnosti sú napojené na verejnú vodovodnú sieť. Účelom tohto vodovodu je zabezpečiť plynulé zásobovanie obce pitnou vodou. Obecný vodovod bol vybudovaný v roku 1960. Zdrojom pitnej vody bol prameň pod „Mesarkou“. V roku 1992 bol napojený ďalší zdroj z troch záchytných prameňov „Pid skalou“. Pramene sú zachytené a odvádzané cez vyrovnávaciu šachtu do vodojemu. Súčasná kapacita zdroja pitnej vody postačuje na plynulé zásobovanie, avšak plánuje sa prepojenie prameňov od Kováčika ku Šupšákovi, aby sa posilnil tlak vody. Vodovod je v správe VVS, a.s. Košice. Oblastný závod Svidník. Obec je akcionárom tejto spoločnosti. Vodovodné potrubie je viac ako tridsaťročné, kde časovým opotrebením rúr dochádza k havarijným stavom. Kovové rúry sú postupne pri opravách nahrádzané plastovými. Pre zamedzenie takýmto situáciám bolo by potrebné zrekonštruovať celý vodovod.

V rokoch 1968 –1970 bol zregulovaný potok Svidničianka a boli postavené tri nové mosty. V roku 2002 bola obec splynofikovaná a bol daný do prevádzky Dom smútku

Systém likvidácie odpadových vôd nie je vyriešený. Je vypracovaný projekt na kanalizáciu pre rómsku časť obce. Pre ostatnú časť obce projekt ešte nie je vypracovaný. Predmetnou stavbou sa zabezpečí odkanalizovanie rodinných domov a verejných budov v obci. Uvedením tejto stavby do prevádzky sa vyrieši vyprázdňovanie žump a voľné vypúšťanie splaškových vôd do potoka Svidničianka a v nemalej miere sa vyrieši otázka kontaminácie spodných a povrchových vôd pred znečistením. Územie obce Kružlová je mierne svahovité, obcou preteká potok Svidničianka. Potreba výstavby kanalizácie vychádza z nutnosti ochrany podzemných a povrchových vôd ako aj štandardného vybavenia obyvateľov obce.

Obec Kružlová je od roku 2002 splynofikovaná, napojená na rozvody SPP, a.s., závod Košice. Plynovodná sieť vrátane regulačnej stanice a prívodného potrubia je kapacitne vyhovujúca a umožňuje rozvoj obce.

V obci nie sú zdroje energie – vodné ani veterné, či ďalšie alternatívy. V roku 1953 bola obec napojená na elektrickú sieť. Dodávku a rozvod elektrickej energie zabezpečuje Východoslovenská energetika, a.s. Prešov. Najväčším odberateľom je obyvateľstvo, využívajúce energiu pre svetlo a domáce spotrebiče. Využívaná je elektrická energia okrem svietenia aj na varenie a vykurovanie. Verejné osvetlenie pokrýva celé územie obce. Je v dobrom stave a sú osadené úsporne svietidlá, čím sa znižujú náklady obce na verejné osvetlenie.

Obecný rozhlas s centrálou na Obecnom úrade je prevedený vzdušne na konzolách. Reprodukory sú rozmiestnené tak, aby nevznikali zázneje. Vedenie na koncoch je chránené proti podpätiu bleskoistkami. Z hľadiska funkčnosti v súčasnosti plne vyhovuje. Obecný rozhlas bol rekonštruovaný v roku 2007. Miestny rozhlas využíva samospráva najmä na informovanie občanov.

Obec je súčasťou Regionálneho technického centra Východ. Telefónni účastníci obce sú pripojení na telefónnu ústredňu Kružlová po prípojnom kábli. Cez obec prechádza trasa diaľkového optického kábla Svidník – **Kružlová** – Krajná Poľana po pravej strane štátnej cesty v smere Svidník – Kružlová a je ukončený v ATÚ Kružlová. Údaje o stave kapacity ústredne, jej obsadenie, stav miestnej i diaľkovej siete tvoria predmet obchodného tajomstva správcu siete ST a.s., nie je možné údaje publikovať na výslovnú žiadosť prevádzkovateľa. Územie obce je pokryté aj signálmi mobilných operátorov Orange, T – Mobile. V katastri obce Svidnička bol v roku 2004 vybudovaný stožiar mobilným operátorom T – Mobile na zosilnenie signálu. Tento signál pokrýva aj obec Kružlová. Na tento stožiar v roku 2007 bola napojená aj mobilný operátor Orange, čím sa zabezpečilo kvalitné pokrytie obidvoma operátormi.

V obci je zavedená káblová televízia. Internetové pripojenie objektov obce a obyvateľov v domácnostiach je formou DSL telekomunikačným pripojením.

2.10 Životné prostredie

2.10.1 Ochrana kvality ovzdušia

Kvalita ovzdušia v obci je na veľmi dobrej úrovni. Nepresahuje rámec bežného znečistenia z malých zdrojov v obci. Zdrojom znečisťovania ovzdušia je automobilová doprava na ceste III/ 055621, ktorá prechádza stredom obce. Význam tohto zdroja znečistenia je však zanedbateľný. V obci sú malé zdroje znečistenia ovzdušia, súvisiace so spaľovaním tuhých látok a to napriek tomu, že obec je splynofikovaná. Zmenou vykurovacej základne na zemný plyn bol odstránený hlavný zdroj znečisťovania ovzdušia.

2.10.2 Ochrana kvality vôd

Osou územia je potok Svidničianka, ktorý je zregulovaný. Z ľavej strany priberá Svidničianka jeden ľavostranný prítok. V katastri sú prevažne čisté neznečistené podzemné i povrchové vody. Podzemná voda v značnej časti katastra podľa požiadaviek technológie na úpravu pitnej vody vyhovuje. V riečnych sedimentoch územia nebol zistený nadlimitný obsah sledovaných prvkov. V potoku, ktorá preteká obcou sa nachádzajú raky, čo svedčí o čistej vode.

Zdrojmi znečistenia vôd sú domácnosti v obci, ako aj splašky z poľnohospodárskych pôd. Výstavbou obecnej kanalizácie sa odstráni znečisťovanie vodných tokov z domácnosti.

2.10.3 Odpadové hospodárstvo

Obec nemá významného producenta komunálneho odpadu. Program odpadového hospodárstva vytvorili Technické služby mestá Svidník a obec sa doňho zapojila. Program by mal znížiť náklady spojené s vývozom a uložením tuhého komunálneho odpadu. Zapojením sa obce do separovaného zberu sa využijú druhotné suroviny a znížia náklady na získavanie nových surovín na výrobu nových tovarov. Tým sa bude menej znečisťovať životné prostredie. Triedi sa sklo, plasty a papier. Odvoz tuhého komunálneho odpadu zabezpečujú Technické služby mesta Svidník. V katastri obce sa nenachádza žiadna skladové miesto TKO, ktorá by vyhovovala platnému zákonu o odpadoch a so zriadením takejto skladového miesta sa zatiaľ neuvažuje. Nie je vytvorené ani žiadne obecné kompostové miesto, ktoré je však v pláne zriaďovania.

2.10.4 Chránené územia

Katastrálne územie obce sa nachádza na území, na ktorom podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny platí I. stupeň územnej ochrany (všeobecná ochrana). Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky podľa § 26 ods. 6 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny vyhlásilo za chránené vtáčie územie Laboreckú vrchovinu (ďalej len „chránené vtáčie územie“) na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov sťahovavých druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov sovy dlhochvostej vtákov sovy dlhochvostej, orla krikľavého, bociana čierneho, háje červenej, muchárika bielokrkeho, muchárika červenohrdlého, strakoša červenochrbtého, penice jarabej, jariabka hôrneho, chriašteľa poľného, d'atľa čierneho, d'atľa bielochrbtého, žlty sivej, lelka lesného, škovránka stromového, rybárika riečného, d'atľa prostredného, bociana bieleho, včelára lesného, pŕhľaviara čiernohlavého, krutihlava hnedého, muchára sivého, žltouchvosta lesného, hrdličky poľnej, prepelice poľnej, strakoša sivého a brehuľu hnedú a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

Laborecká vrchovina zahŕňa tieto okresy: Humenné, Medzilaborce, Snina, Stropkov, Svidník. Okres Svidník - zahrňuje k. ú. obcí: Šarbov, Dlhoňa, Vyšná Písaná, Havranec, Keckovce, Roztoky, Krajná Porúbka, Vyšný Komárnik, Nižná Písaná, Krajná Bystrá, Medvedie, Vápeník, Svidnička, Nižný Komárnik, Korejovce, Dobroslava, **Kružlová**, Hunkovce, Krajná Poľana, Bodružal, Ladomirová, Kapišová, Krajné Čierne, Miroľa, Šemetkovce, Vagrinec, Pstriná. Vonkajšia hranica vychádza z východiskového bodu na Slovensko – Poľskej hranici medzi hraničnými stĺpmi č. 56/1 a 56/2 pri kóte Malý horský odkiaľ pokračuje severozápadným smerom, pričom kopíruje štátnu hranicu s Poľskom a je totožná s hranicou katastra obce Osadné, po ktorej pokračuje severozápadným smerom prevažne lesným porastom po hraničnom hrebeni.

Hranica CHVÚ vodný tok pretína a pokračuje po jeho ľavom brehu už v katastri obce Kružlová, kde kopíruje severný až severovýchodný okraj zastavaného územia obce smerom na juhovýchod. Pod obcou sa hranica tiahne okrajom štátnej cesty a križuje odbočku na Nižnú a Vyšnú Pisanú. Ďalej pokračuje v katastri obce Kapišová. Hranica križuje vodný tok Kapišovka a pokračuje juhovýchodným až južným smerom okrajom parcel č. 343/2, 344/1, 346/2, 346/1 popri štátnej ceste, obchádza sady a smeruje na juh popri štátnej ceste k zastavanému územiu obce Kapišová, ktoré obchádza po jeho severovýchodnom okraji,

križuje ľavostranný prítok vodného toku Kapišovka a smeruje na juh po hranici parciel 359, 362, ktorú obchádza po jej južnom okraji po poľnej ceste smerom na východ, obchádza parcelu č. 361/2 po jej južnom okraji a smeruje na východ po okraji parcely 361/1 s miestnym názvom „Pod kruhom,“. Hranica CHVÚ pokračuje rozhraním katastrov Kružlová a Ladomírová.

Severovýchodná časť okresu Svidník je najzachovalejšie krajinné a prírodné prostredie a je súčasťou Chránenej krajinskej oblasti Východné Karpaty.

2.11. Cestovný ruch

Zatiaľ nie je rozvinutý systém rekreácie, hoci v ostatnom období začínajú prvé pokusy s vidieckou rekreáciou. Nemožno však hovoriť o dlhodobej rekreácii. V obci doposiaľ nie je vytvorený dobrý vzťah k vytváraniu podmienok pre rozvoj cestovného ruchu. Ojedinelé sa využívajú staršie domy pre chalupárske účely, aj keď nie sú vyňaté z bytového fondu. Pre ubytovanie v obci bol zriadený Penziónik v údolí č. d. 102 s kapacitou pre 7 osôb, ktorý bol kompletne rekonštruovaný v rokoch 2008-2009. Jeho interiér stále dýcha novotou. Ubytovanie je v rodinnom dome v priestoroch na prízemí. Pozostáva z dvoch izieb, ktoré majú každá vlastné sociálne zariadenie, kompletne vybavenej kuchyne, haly a záhrady. Podobne je to aj s poskytovaním stravovacích služieb. Evidentne nie sú vytvorené podmienky pre rozvoj cestovného ruchu, ktoré nemôžu byť založené iba na obecných aktivitách, ale musia byť naviazané na regionálne agentúry, ktoré umožnia vyplniť rekreačné aktivity na viac dní v regióne. Obec v prírodnej scenérii má veľký potenciál pre poskytovanie hlavne agroturistiky. V rámci letnej rekreácie je možnosť kúpania sa v okresnom meste vzdialenom 8 km od obce, kde sa nachádza kúpalisko aj s morskými vlnami ako jediné na Slovensku. Nutný je aktívny prístup obce a občanov ku skvalitňovaniu služieb cestovného ruchu, čistoty obce a technickej vybavenosti územia. Aktivizovať je potrebné tiež podnikateľské prostredie v oblasti cestovného ruchu. Tento zámer si však vyžaduje väčšie investičné náklady. Dôležitá je informovanosť a dostupnosť k dotačným zdrojom pre rozvoj vidieckej turistiky. Okolie poskytuje vhodné terény aj na zimné rekreačné športy, najmä lyžovanie.

2.12. SWOT analýzy

1. Oblasť: Technická infraštruktúra

Vízia: „Technická infraštruktúra v obci spĺňa požiadavky obyvateľov. Obec má zrekonštruovanú a dobudovanú komplexnú technickú infraštruktúru.“

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vybudovaná plynofikácia ▪ vybudovaný miestny vodovod ▪ zriadená káblová televízia ▪ internetové pripojenie v obci ▪ zregulovaný potok ▪ vybudované verejné osvetlenie ▪ dostatok pracovného potenciálu pre realizáciu verejných prác ▪ vybudované energetické siete ▪ čiastočne usporiadané pozemky ▪ spoločná úradovňa v Nižnom Orlíku ▪ miestny rozhlas po rekonštrukcii ▪ usporiadané majetkovo – právne vzťahy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nevybudovaný kanalizácia ▪ nedostatok finančných zdrojov ▪ chýbajú chodníky okolo hlavnej cesty ▪ potrebná rekonštrukcia budovy základnej školy ▪ zlá miestna cestná komunikácia ▪ nedostačujúce autobusové spojenie cez víkendové dni ▪ kultúrny dom z časti v havarijnom stave ▪ zlá kvalifikačná štruktúra pracovného potenciálu ▪ doprava ohrozuje bezpečnosť obyvateľstva ▪ chýbajú technológie na využívanie prírodných zdrojov ▪ nevybudovaná sieť cyklistických chodníkov ▪ chýbajúce zdroje vody pre požiaru ochranu ▪ nedostatočná údržba ciest štátnych aj miestnych
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • využívanie ľudských zdrojov obce pri budovaní infraštruktúry • čerpanie a využívanie fondov EU • podporovanie cestovného ruchu a kompletizácie infraštruktúry štátom • vzbudenie záujmu VÚC o riešenie otázok technickej infraštruktúry 	<ul style="list-style-type: none"> • slabý záujem štátu o kompletizáciu technickej infraštruktúry • povodne a živelné pohromy

2. Oblasť: Životné prostredie

Vízia: „V roku 2020 je v obci nádherné, čisté a zdravé životné prostredie, s prekrásnymi domami, parkmi, námestiami, predzáhradkami a okolím. “

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vybudovaná vodovodná sieť ▪ zavedená separácia odpadu ▪ dostatok zelene ▪ zregulované vodné toky ▪ vybudovaná plynofikácia obce ▪ dostupný kvalitný vodný potenciál ▪ lesy bohaté na lovnú zver, huby a lesné plody ▪ možnosť zberu lesných plodov ▪ upravené záhradky 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nevybudovaná kanalizácia ▪ nízke ekologické povedomie občanov ▪ nedostatky v separovanom zbere ▪ parky a oddychové zóny chýbajú, resp. sú slabo udržiavané ▪ nevybudované kompostové miesto ▪ neúplná regulácia vodných tokov ▪ absencia využívania alternatívnych zdrojov energie
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • aplikácia možností spracovávania a využívania odpadu obce a ZMT • plošná osvetová činnosť v rámci SR • prísne ukladanie sankcií znečisťovateľom životného prostredia úradmi • kompletizácia technickej infraštruktúry v rámci VÚC 	<ul style="list-style-type: none"> • extrémne výkyvy počasia • kalamity, prírodné katastrofy • mäkká legislatíva ochrany životného prostredia

3. Oblasť: Ekonomická aktivita, podnikanie, využívanie prírodných zdrojov

Vízia: “Ekonomické aktivity sú zamerané na využívanie prírodných zdrojov a rozvoj služieb.”

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ťažba dreva ▪ existujúci drobní remeselníci s tradičnou výrobou (prútikárstvo, tkáčstvo) ▪ dostatok kvalifikovanej voľnej pracovnej sily ▪ blízkosť mestá Svidník ▪ dostupnosť finančných služieb ▪ dobré podmienky pre chov poľovnej zveri ▪ dostatok vodných zdrojov ▪ obchod s drogériou, potravinami ▪ pohostinstvo ▪ vysunuté pracovisko pošty ▪ autodielná ▪ píla na spracovanie dreva ▪ stolárstvo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nízka kapacita a štandard ubytovacích a pohostinských zariadení ▪ zlý technický stav kultúrneho domu ▪ neusporiadané MPV k pozemkom a budovám pre budovanie obchodnej infraštruktúry ▪ pozastavené kadernícke a holičské služby ▪ nedostatočná sieť drobných služieb ▪ absencia chovu poľovnej zveri
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • pozitívne legislatívne zmeny v oblasti životného prostredia • kooperácia organizácií v rámci regiónu a euroregiónu • dostatok zdrojov EÚ na zlepšovanie stavu životného prostredia 	<ul style="list-style-type: none"> • globálne negatívne klimatické zmeny • prírodné katastrofy a kalamity • deštruktívny vplyv podnikateľských lobistických skupín na životné prostredie

3. Oblasť: Cestovný ruch

Vízia: „V obci je rozvinutý cestovný ruch vo vidieckom prostredí. Tvorí alternatívu pre zamestnávanie sa občanov. Obec je častým miestom pobytu hostí zo Slovenska a zahraničia.“

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ existujúca spolupráca s poľskými a inými domácimi a zahraničnými partnermi, ▪ predpoklady rozvoja pešej turistiky ▪ predpoklady rozvoja cykloturistiky ▪ predpoklady rozvoja zimnej lyžiarskej turistiky ▪ kultúrne pamiatky – existujúce prírodné vojenské múzeum s vojenskou technikou z 2. svetovej vojny ▪ blízka dostupnosť kúpaliska, klziska ▪ zachovávanie tradičných remesiel ▪ výhodná geografická poloha ▪ blízkosť miest Svidník, Stropkov, Prešov, Bardejov ▪ blízkosť atrakcií, pamiatok, prírodného skanzénu, rekreačných oblastí ▪ potenciál pre budovanie cyklotrás ▪ tradícia festivalov v blízkom okresnom meste ▪ možnosť štúdia odborov cestového ruchu vo Svidníku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ absencia informačných služieb a propagačných materiálov ▪ nevyužitý priestor na prestavbu ubytovacích zariadení ▪ nedobudované a neoznačené turistické chodníky a cyklochodníky ▪ absencia spolupráce so susediacimi regiónmi ▪ slabá propagácia remesiel v lokalite ▪ nepripravenosť obyvateľov na poskytovanie služieb cestového ruchu ▪ chýbajú pohostinské zariadenia s podávaním tradičných jedál ▪ nepripravenosť na poskytovanie služieb lovného cestového ruchu (poľovníctvo a rybárstvo)
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • podpora malých a stredných podnikateľov v CR zo strany štátu • spolupráca s informačnými centrami • regionálne a nadregionálne sieťovanie samospráv • masívna podpora CR zo strany štátu • sieťovanie s centrami CR v regióne 	<ul style="list-style-type: none"> • legislatíva obmedzujúca rozvoj turizmu • klimatické riziká • zlé postavenie Slovenska a regiónu na trhu cestového ruchu

5. Oblasť: Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Vízia: „V obci funguje všestranná sieť sociálnych služieb. Zdravotnícke služby v dostatočnej miere a vzdialenosti sú poskytované a okresnom meste.“

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ poliklinika vo Svidníku , ▪ ambulancie lekárov vo Svidníku ▪ lekárne vo Svidníku ▪ existujúce vhodné priestory pre rozvoj sociálnych služieb. ▪ vybudovaný dom smútku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatočné kapacity pre umiestnenie chorých a odkázaných ľudí (denný stacionár) ▪ chýbajúca prepravná služba prchorých a sociálne odkázaných ▪ absencia klubu dôchodcov ▪ chýbajú poradenské centrá pre nezamestnaných ▪ absencia služieb pre chorých a sociálne odkázaných občanov (absencia terénnych sociálnych služieb)
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • vznik a angažovanie mimovládnych organizácií v sociálnej a zdravotníckej oblasti • kooperácia v rámci regiónu a euroregiónu • získavanie prostriedkov EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> • prevládanie konzumného spôsobu života • nepriaznivý demografický vývoj • zhoršovanie stavu životného prostredia

4. Oblasť: Vzdelanie, kultúra a šport

Vízia k vzdelávaniu (+Ľudské zdroje): „V obci, resp. v prijateľnej vzdialenosti od obce je zabezpečená možnosť všestranného vzdelávania obyvateľov v súlade s potrebami trhu práce a obyvateľov.“

Vízia ku kultúre a športu: „V obci sú vytvorené podmienky pre voľno časové aktivity obyvateľov.“

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ výučba informatiky v školách ▪ existencia MŠ a ZŠ ▪ existencia stredných škôl v okresnom meste ▪ výučba jazykových kurzov vo Svidníku ▪ existencia Základnej umeleckej školy vo Svidníku ▪ existencia folklórnych festivalov v okresnom meste ▪ existencia rómskych hudobných skupín ▪ existujúci kultúrny dom ▪ existencia periodických aktivít: plesy, maškarné bály, MDŽ, Deň detí, Deň matiek, posedenia s dôchodcami, Mikuláš ▪ fungujúca knižnica ▪ funguje krúžková a mimoškolská činnosť v rámci škôl ▪ funguje dobrovoľný hasičský zbor ▪ tradícia lokálnych požiarnických súťaží ▪ existujúce fitness centrum ▪ usporadúvajú sa športové turnaje obecné aj medzi obecné ▪ futbalový klub TJ Družstevník Kružlová 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ absencia atraktívnych študijných odborov potrebných na trhu práce ▪ nízka ponuka rekvalifikačných kurzov ▪ nefungujú vzdelávacie aktivity na PC pre seniorov ▪ chýbajúci amfiteáter na kultúrne podujatia v lete ▪ absencia múzea s vojenskou tematikou ▪ absencia oddychových zón ▪ chýbajúci klub pre rómsku mládež ▪ absencia riadených klubových činností
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • kultúrne výmeny na regionálnej a nadregionálnej úrovni • príprava a realizácia projektov EÚ • podpora kultúry, vzdelávania a športu podnikateľskými subjektmi a sponzormi • spolupráca obce s okolitými samosprávami a organizáciami 	<ul style="list-style-type: none"> • klesajúci počet žiakov na školách • deštruktívny vplyv západnej kultúry • odliv mladých ľudí z obce a regiónu • negatívny demografický vývoj

II. STRATEGICKÁ ČASŤ

1. VÍZIE do roku 2020

Oblasť: Technická infraštruktúra

Vízia k technickej infraštruktúre

„Technická infraštruktúra v obci spĺňa požiadavky obyvateľov. Obec Kružlová má zrekonštruovanú a dobudovanú komplexnú technickú infraštruktúru.“

Oblasť: Životné prostredie

Vízia k životnému prostrediu (+prírodné zdroje)

„V roku 2013 je v obci Kružlová nádherné, čisté a zdravé životné prostredie, s prekrásnymi domami, parkmi, predzáhradkami a okolím.“

Oblasť: Ekonomická aktivita obyvateľstva

Vízia k Ekonomickej aktivite (+prírodné zdroje +ľudské zdroje)

„Ekonomické aktivity v obci sú zamerané na využívanie prírodných zdrojov a rozvoj služieb.“

Oblasť: Cestovný ruch

Vízia k cestovnému ruchu

„V obci je rozvinutý cestovný ruch vo vidieckom prostredí. Tvorí alternatívu pre zamestnávanie sa občanov. Obec je častým miestom pobytu hostí zo Slovenska a zahraničia.“

Oblasť sociálna

Vízia k sociálnej oblasti a zdravotníctvu

„V obci funguje všestranná sieť sociálnych služieb. Zdravotnícke služby v dostatočnej miere a vzdialenosti sú poskytované v okresnom meste.“

Oblasť: Vzdelávanie, kultúra a šport

Vízia k vzdelávaniu (+ľudské zdroje)

„V obci, resp. v prijateľnej vzdialenosti od obce je zabezpečená možnosť všestranného vzdelávania obyvateľov v súlade s potrebami trhu práce a obyvateľov.“

Vízia ku kultúre a športu

„V obci sú vytvorené podmienky pre voľno časové aktivity obyvateľov.“

2. IDENTIFIKOVANÉ PROBLÉMY

Oblasť: Technická infraštruktúra

Problém 1 : Chýbajúce časti a zastaraná technická infraštruktúra v obci

- Cieľ 1.1: Vybudovať kanalizáciu a čističku odpadových vôd
- Cieľ 1.2: Vybudovať pešie chodníky a cyklochodníky s prepojením na susedné obce a mesto Svidník
- Cieľ 1.3: Skvalitniť protipožiarnu ochranu v obci vybudovaním hydrantov
- Cieľ 1.4: Pripraviť podmienky pre využívanie alternatívnych zdrojov energie v obci
- Cieľ 1.5: Vybudovanie chodníka pri hlavnej ceste smerom na obec Svidničku

Problém 2 : Nedostatočná a zastaraná technická infraštruktúra v obci

- Cieľ 2.1: Zrekonštruovať chýbajúce časti miestnej cestnej komunikácie
- Cieľ 2.2: Dokončiť zateplenie budovy Obecného úradu, zateplenie strechy.
- Cieľ 2.3: Zateplenie budovy základnej školy a materskej školy.
- Cieľ 2.4: Zateplenie telocvične a vybudovanie nového sociálneho zariadenia
- Cieľ 2.5: Riešiť obmedzené dopravné spoje počas víkendov
- Cieľ 2.6: Rozšírenie vodovodnej siete

Oblasť: Životné prostredie

Problém 1: Nedostatky v separovanom zbere

- Cieľ 1.1: Skvalitniť a zefektívniť využívanie separovania v obci s prepojením na mikroregión „Údolie smrti“

Problém 2: Nízke ekologické povedomie občanov

- Cieľ 2.1: Zvýšiť ekologické povedomie občanov
- Cieľ 2.2: Estetizovať verejné priestranstvá v centre obce
- Cieľ 2.3: Preferovať ekologicky čisté a obnoviteľné zdroje vykurovania

Problém 3: Vybudovanie zberného dvora

Cieľ 3.1: Vybrať lokalitu na vybudovanie zberného dvora a zabezpečenie jeho využívania

Oblasť: Ekonomická aktivita obyvateľstva

Problém 1: Nízky štandard služieb poskytovaných obyvateľom obce

Cieľ 1.1: Zvýšiť štandard služieb pre obyvateľstvo

Oblasť: Cestovný ruch

Problém 1 : Nedostatok zdrojov informácií pre domácich a návštevníkov obce, slabé zviditeľňovanie obce

Cieľ 1.1: Zabezpečiť pre účastníkov cestovného ruchu zdroje informácií o obci, mikroregióne a dianí vo vybranej lokalite

Cieľ 1.2: Iniciovať a finančne podporovať vznik a funkčnosť turistického informačného centra v mikroregióne „Údolie smrti“.

Cieľ 1.3: Zviditeľňovať obec v rámci dostupných možností

Problém 2: Nedostatočná ponuka služieb a ďalších atraktivít pre účastníkov cestovného ruchu

Cieľ 2.1: Pripraviť pre účastníkov cestovného ruchu komplexnú ponuku vo forme balíkov služieb cestovného ruchu

Cieľ 2.2: Iniciovať a finančne podporiť vybudovanie zariadení pre zimné športy v obci

Problém 3: Nedostatok ubytovacích a stravovacích služieb na súkromí

Cieľ 3.1: Zabezpečiť dostatok ubytovacích a stravovacích služieb v obci ponukou medzi obyvateľmi, ktorí majú voľné ubytovacie kapacity v domoch

Problém 4: Nepripravenosť obyvateľov na poskytovanie služieb cestovného ruchu

Cieľ 4.1: Využívať ponuky vzdelávacích inštitúcií na vzdelávanie, rekvalifikačné kurzy pre

obyvateľov v technológii poskytovania služieb cestovného ruchu (ubytovacích, stravovacích, sprievodcovských atď.)

Oblasť: Sociálna oblasť

Problém 1: Nízka funkčnosť poradenského centra pre nezamestnaných

Cieľ 1.1: Zabezpečiť zvýšenie funkčnosti poradenského centra pre nezamestnaných, dostupného pre obyvateľov obce

Problém 2: Chýba denný stacionár pre chorých a odkázaných

Cieľ 2.1: Zabezpečiť prevádzku denného stacionára pre chorých a odkázaných v obci, alebo v mieste dostupnom pre obyvateľov obce

Oblasť: Vzdelávanie, kultúra a šport

Problém 1: Chýbajú aktuálne vzdelávacie aktivity pre občanov

Cieľ 1: Zabezpečiť pre občanov absentujúce vzdelávacie aktivity

Problém 2: Chýbajú: kompletný športový areál, oddychové zóny a verejné priestranstvá

Cieľ 2: Doplniť existujúci športový areál o ďalšie športoviská, vybudovať oddychové zóny a verejné priestranstvá pre voľno časové aktivity občanov

Problém 3: Nedostatok príležitostí pre ekonomické bývanie mladých obyvateľov

Cieľ 3: Zvýšiť ekonomickú dostupnosť bývania v obci

Problém 4: Absencia múzea

Cieľ 4: Vytvoriť v obci múzeum vojenskej techniky

Problém 5: Chýba klubové zariadenie pre rómsku mládež

Cieľ 5: Zabezpečiť v obci zriadenie klubu pre mladých a naplnenie užitočných činností pre voľný čas mládeže

Problém 6: Chýba amfiteáter na kultúrne podujatia v lete

Cieľ 6: Zabezpečiť výstavbu amfiteátra

III. PROGRAMOVÁ A REALIZČNÁ ČASŤ

1. Opatrenia a aktivity

Oblasť: Technická infraštruktúra

Problém 1: Chýbajúce časti technickej infraštruktúry v obci

Opatrenie 1: Výstavba a doplnenie chýbajúcich častí infraštruktúry

Cieľ 1.1: Vybudovať kanalizáciu a čističku odpadových vôd

- 1.1.1 Zistiť možnosti moderných a nových ČOV
- 1.1.2 Vytvoriť projekt na získanie finančných prostriedkov pre technickú dokumentáciu vybudovanie kanalizácie a ČOV v správe obce
- 1.1.3 Vypracovať technickú dokumentáciu vybudovanie kanalizácie a ČOV v správe obce
- 1.1.4 Vypracovať a predložiť projekt na vybudovanie kanalizácie a ČOV pre druhú časť obce (pre rómsku časť obce projekt je už vypracovaný)
- 1.1.5 Vybudovať kanalizáciu a ČOV v obci

Cieľ 1.2: Vybudovať pešie chodníky a cyklochodníky s prepojením na susedné obce a mesto Svidník

- 1.2.1 Vypracovať štúdiu riešenia chodníkov pre peších v obci
- 1.2.2 Vypracovať štúdiu riešenia cyklistických chodníkov v obci a jej okolí
- 1.2.3. V nadväznosti na MPV a PTR vypracovať a predložiť projekty pre vybudovanie chodníkov pre peších a pre cyklistov v obci a v okolí
- 1.2.4. Vybudovať cyklistické chodníky

Cieľ 1.3: Skvalitniť protipožiarnu ochranu v obci vybudovaním hydrantov

- 1.3.1 Vypracovať štúdiu na vybudovanie systému hydrantov a protipožiarnych opatrení
- 1.3.2 Vypracovať projekt budovania systému hydrantov a protipožiarnych opatrení a predložiť ho v rámci aktuálnych grantových schém
- 1.3.3 Vybudovať systém hydrantov a protipožiarnych opatrení

Cieľ 1.4: Pripraviť podmienky pre využívanie alternatívnych zdrojov energie v obci

- 1.4.1. Vypracovať štúdiu zmapovania adekvátnych možností využívania alternatívnych zdrojov energie (štiepky, brikety, pelety)
- 1.4.2. Vytvoriť sumár možných a adekvátnych technológií pre využívanie alternatívnych zdrojov energie
- 1.4.3. Pripraviť a zrealizovať informačnú kampaň pre občanov, zameranú na možnosti využívania alternatívnych zdrojov energie

- 1.4.4. Vypracovať projekt vykurovania a znižovania energetickej náročnosti obecných budov alternatívnymi technológiami a predložiť ho v rámci aktuálnych grantových schém

Problém 2 : Nedostatočná a zastaraná technická infraštruktúra v obci

Opatrenie 2: Rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry

Cieľ 2.1: Dokončiť zrekonštruovanie miestnej cestnej komunikácie a vybudovanie chodníkov pri hlavnej ceste smerom na Svidničku

- 2.1.1 Vypracovať štúdiu rekonštrukcie miestnych komunikácií a chodníka
2.1.2 Vypracovať projektovú dokumentáciu rekonštrukcie miestnych komunikácií v obci a chodníka
2.1.3 Zabezpečiť finančné prostriedky na rekonštrukciu miestnych komunikácií a chodníka
2.1.4 Zrekonštruovať miestne komunikácie v celkovej rozlohe jednej tretiny, ktoré ostali neobnovené a vybudovať chodník

Cieľ 2.2. Zrekonštruovať Obecný úrad a sálu (zateplenie budovy a strechy a rekonštrukcia vnútorných priestorov, montáž solárnych panelov)

- 2.2.1 Definovať, kategorizovať a sumarizovať stav budovy Obecného úradu
2.2.2 Vypracovať projekt na získanie finančných prostriedkov pre technickú dokumentáciu rekonštrukcie budovy Obecného úradu a predložiť ho v rámci aktuálnych grantových schém
2.2.3 Vypracovať technickú dokumentáciu rekonštrukcie budovy Obecného úradu
2.2.4 Vypracovať projekt na rekonštrukciu budovy Obecného úradu a predkladať ho v rámci aktuálnych grantových schém
2.2.5 Zrealizovať rekonštrukciu budovy Obecného úradu

Cieľ 2.3.: Zatepliť budovu základnej školy , materskej školy, montáž solárnych panelov

- 2.3.1 Definovať, kategorizovať a sumarizovať stav budovy základnej školy a materskej školy
2.3.2. Vypracovať projekt na získanie finančných prostriedkov pre technickú dokumentáciu zateplenia budovy základnej školy a materskej školy predložiť ho v rámci aktuálnych grantových schém
2.3.3 Vypracovať technickú dokumentáciu zateplenie budovy ZŠ a materskej školy
2.3.4 Vypracovať projekt na zateplenie budovy ZŠ a materskej školy a predkladať ho v rámci aktuálnych grantových schém
2.3.5 Zrealizovať zateplenie budovy základnej školy a materskej školy

Cieľ 2.4.: Zateplenie telocvične a vybudovanie nového sociálneho zariadenia

- 2.4.1 Definovať, kategorizovať a sumarizovať stav budovy telocvične a sociálneho zariadenia
- 2.4.2 Vypracovať projekt na získanie finančných prostriedkov pre technickú dokumentáciu rekonštrukcie budovy telocvične a sociálneho zariadenia a predložiť ho v rámci aktuálnych grantových schém
- 2.4.3 Vypracovať technickú dokumentáciu rekonštrukcie budovy telocvične a sociálneho zariadenia
- 2.4.4 Vypracovať projekt na rekonštrukciu budovy telocvične a sociálneho zariadenie a predkladať ho v rámci aktuálnych grantových schém
- 2.4.5 Zrealizovať rekonštrukciu budovy telocvične a sociálneho zariadenia

Cieľ 2.5.: Riešiť obmedzené dopravné spoje počas víkendov

- 2.5.1 Prehodnotiť v obci potrebu a možnosti zavedených autobusových spojov
- 2.5.2 Vytípať najvhodnejšie spoje
- 2.5.3 Preskúmať možnosti financovania dodatočných autobusových spojov počas víkendov

Cieľ 2.6.: Rozšírenie vodovodnej siete

- 2.6.1 Vypracovať technickú dokumentáciu na rozšírenie vodovodnej siete
- 2.6.2 Vypracovať projekt na získanie finančných prostriedkov pre technickú dokumentáciu rozšírenia obecného vodovodu a predložiť ho v rámci aktuálnych grantových schém
- 2.6.3 Vypracovať technickú dokumentáciu rozšírenia obecného vodovodu
- 2.6.4 Vypracovať projekt na získanie finančných prostriedkov na rozšírenie obecného vodovodu

Cieľ 2.7.: Regulácia potoka a prítoku

- 2.7.1 Vypracovať technickú dokumentáciu na reguláciu potoka a prítoku
- 2.7.2 Vypracovať projekt na získanie finančných prostriedkov pre technickú dokumentáciu regulácie potoka a prítoku a predložiť ho v rámci aktuálnych grantových schém
- 2.7.3 Vypracovať technickú dokumentáciu regulácie potoka a prítoku
- 2.7.4 Vypracovať projekt na získanie finančných prostriedkov na reguláciu potoka a prítoku

Cieľ 2.8.: Rekonštrukcia a zateplenie domu smútku

- 2.8.1 Definovať, kategorizovať a sumarizovať stav budovy domu smútku
- 2.8.2 Vypracovať projekt na získanie finančných prostriedkov pre technickú dokumentáciu rekonštrukcie a zateplenia budovy Domu smútku a predložiť ho v rámci aktuálnych grantových schém
- 2.8.3 Vypracovať technickú dokumentáciu rekonštrukcie a zateplenia budovy Domu smútku
- 2.8.4 Vypracovať projekt na rekonštrukciu a zateplenie budovy Domu smútku a predkladať ho v rámci aktuálnych grantových schém
- 2.8.5 Zrealizovať rekonštrukciu a zateplenie budovy Domu smútku

Cieľ 2.9.: Rekonštrukcia Farskej budovy

- 2.9.1 Definovať, kategorizovať a sumarizovať stav Farskej budovy
- 2.9.2 Vypracovať projekt na získanie finančných prostriedkov pre technickú dokumentáciu rekonštrukcie Farskej budovy a predložiť ho v rámci aktuálnych grantových schém
- 2.9.3 Vypracovať technickú dokumentáciu rekonštrukcie Farskej budovy
- 2.9.4 Vypracovať projekt na rekonštrukciu Farskej budovy a predkladať ho v rámci aktuálnych grantových schém
- 2.9.5 Zrealizovať rekonštrukciu Farskej budovy

Cieľ 2.10.: Rekonštrukcia verejného osvetlenia

- 2.10.1 Prehodnotiť a vypracovať štúdiu na rekonštrukciu verejného osvetlenia za účelom zníženia spotreby elektrickej energie
- 2.10.2 Vypracovať projekt na získanie finančných prostriedkov pre technickú dokumentáciu rekonštrukcie verejného osvetlenia a predložiť ho v rámci aktuálnych grantových schém
- 2.10.3 Vypracovať technickú dokumentáciu rekonštrukcie verejného osvetlenia
- 2.10.4 Vypracovať projekt na rekonštrukciu verejného osvetlenia a predkladať ho v rámci aktuálnych grantových schém
- 2.10.5 Zrealizovať rekonštrukciu verejného osvetlenia

Cieľ 2.11.: Zhotovenie informačných tabúl a panelov

- 2.11.1 Prehodnotiť v obci potrebu a možnosti rozmiestnenia informačných tabúl a panelov
- 2.11.2 Vytípať najvhodnejšie miesta na umiestnenie informačných tabúl a panelov
- 2.11.3 Preskúmať možnosti financovania zhotovenia informačných tabúl a panelov
- 2.11.4 Zabezpečiť financovanie zhotovenia informačných tabúl a panelov
- 2.11.5 Zrealizovať zhotovenie a osadenie informačných tabúl a panelov

Oblasť: Životné prostredie

Problém 1: Nedostatky v separovanom zbere

Opatrenie 1: Zlepšiť technickú a technologickú realizáciu zberu separovaného odpadu

Cieľ 1.1: Skvalitniť a zefektívniť využívanie separovania v obci s prepojením na mikroregión „Údolie smrti“

- 1.6.1 Prehodnotiť možnosti používania viacerých typov zberných nádob
- 1.6.2 Vytípať najvhodnejší typ zbernej nádoby na separovaný zber

- 1.6.3 Prehodnotiť možných budúcich odberateľov separovaného odpadu
- 1.6.4 Prehodnotiť existujúce zmluvy s odberateľmi separovaného odpadu
- 1.6.5 Identifikovať typ a množstvo produkovaného separovaného odpadu
- 1.6.6 Identifikovať možných odberateľov separovaného odpadu
- 1.6.7 Propagovať najlepších, najpocitivejších a najúspešnejších separátorov v obci a v mikroregióne „Udolie smrti“
- 1.6.8 Znižovať poplatky za TKO tým, ktorí separujú

Problém 2: Nízke ekologické povedomie občanov

Opatrenie 2: Zvyšovanie ekologického povedomia občanov

Cieľ 2.1: Zvýšiť ekologické povedomie občanov

- 2.1.1 Propagovať problematiku životného prostredia a ekológie v obci prostredníctvom plagátov, akcií v školách, rozhlasových relácií...
- 2.1.2 Propagovať problematiku životného prostredia a ekológie obci prostredníctvom spoločných vzdelávacích a preventívnych akcií detí a rodičov
- 2.1.3 Pokutovať a sankcionovať občanov, ktorí porušujú zákony venované ochrane životného prostredia
- 2.1.4 Prijatť v obci VZN o odpadoch a sankcionovať ich porušenia
- 2.1.5 Vypracovať projekty na dostupné grantové schémy venované propagácii zdravého životného prostredia
- 2.1.6 Vytvoriť v obci združenie občanov aktívnych v oblasti životného prostredia
- 2.1.7 Realizovať informačnú kampaň s tematikou kompostovania a separácie

Cieľ 2.2: Estetizovať verejné priestranstvá v centre obce

Cieľ 2.3: Preferovať ekologický čistý a obnoviteľný zdroj vykurovania

Problém 3: Nevybudovaný zberný dvor

Opatrenie 3: Vybudovať zberný dvor a zabezpečiť jeho využívanie

Cieľ 3.1: Vybrať lokalitu na zberného dvoru a zabezpečenie jeho využívania

- 3.1.1 Vytipovať lokality v MR vhodné na spádový zberný dvor
- 3.1.2 Vybudovať zberný dvor
- 3.1.3 Zabezpečiť prístupové cesty ku zbernému dvoru
- 3.1.4 Zabezpečiť využívanie zberného dvora

Problém 4: Nedokončené protipovodňové zatarasy

Opatrenie 4: Dokončenie protipovodňových zataras

Cieľ 4.1: Vybrať lokality na dokončenie protipovodňových zataras

- 4.1.1 Vytipovať lokality vhodné na protipovodňové zatarasy
- 4.1.2 Vypracovať projekt na získanie finančných prostriedkov na dokončenie protipovodňových zataras
- 4.1.3 Zrealizovať dokončenie výstavby protipovodňových zataras

Oblasť: Ekonomická aktivita obyvateľstva

Problém 1: Nízky štandard služieb poskytovaných obyvateľom

Opatrenie 1: Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov, služieb pre obyvateľstvo

Cieľ 1.1: Zvýšiť štandard služieb pre obyvateľstvo

- 1.1.1 Analyzovať potreby poskytovania služieb v obci
- 1.1.2 Vytvoriť zoznam služieb, ktoré v obci absentujú
- 1.1.3 Vytvoriť zoznam objektov vhodných na poskytovanie služieb v obci
- 1.1.4 Ponúknuť zoznam objektov existujúcim poskytovateľom služieb

Oblasť: Cestovný ruch

Problém 1: Nedostatok zdrojov informácií pre domácich a návštevníkov obce, slabé zviditeľňovanie obce

Opatrenie 1: Zvýšenie dostupných zdrojov informácií pre domácich a návštevníkov a podpora aktivít na zviditeľňovanie obce

Cieľ 1.1: Zabezpečiť pre účastníkov cestovného ruchu zdroje informácií o obci, mikroregióne a dianí v celej lokalite

- 1.1.1 Vydať informačnú brožúru pre účastníkov cestovného ruchu a ostatných hostí s informáciami o obci
- 1.1.2 Inštalovať v uzlových bodoch obce tabule s informáciami o kultúrnych a spoločenských podujatiach
- 1.1.3 Realizovať v obci kultúrno-spoločenské podujatia za účelom spoznávania histórie obce a okolia
- 1.1.4 Realizovať dotazníkový prieskum za účelom zistenia predpokladov rozvoja cestovného ruchu v obci
- 1.1.5 Identifikovať a osloviť miestne osobnosti vhodné na prácu pre rozvoj cestovného ruchu
- 1.1.6 Preškoliť vytipovaných občanov v oblasti práce v cestovnom ruchu
- 1.1.7 Podpora a realizácia projektov medzinárodnej spolupráce

Cieľ 1.2: Iniciovať a finančne podporovať vznik a funkčnosť turistického informačného centra v mikroregióne „Údolie smrti“

- 1.2.1 Zriadiť turisticko-informačnú kanceláriu (ďalej len TIK) s pôsobnosťou pre mikroregión „Údolie smrti“

Cieľ 1.3: Zviditeľňovať obec v rámci dostupných možností

- 1.3.1 Zabezpečiť účasť z obce na organizovaných kongresových podujatiach venovaných cestovnému ruchu (výstavy, prezentácie, veľtrhy...)
- 1.3.2 Oslovovať poskytovateľov/sprostredkovateľov služieb CR za účelom zviditeľňovania obce
- 1.3.3 Podporovať a organizovať tradičné dedinské jarmoky
- 1.3.4 Podporovať prevádzky drobných remeselníkov s cieľom propagovať a predávať tradičné ľudovumelecké výrobky

Problém 2: Nedostatočná ponuka služieb a ďalších atraktivít pre účastníkov cestovného ruchu

Opatrenie 2: Zvýšiť atraktivitu prostredia skvalitňovaním základných a doplnkových služieb pre účastníkov CR

Cieľ 2.1: Pripraviť pre účastníkov cestovného ruchu komplexnú ponuku vo forme balíkov služieb cestovného ruchu

- 2.1.1 Prehodnotiť v obci organizovanie aktivít a ponuku atrakcií, ktoré sú vhodné pre účastníkov cestovného ruchu
- 2.1.2 Zosumarizovať ponuku aktivít v obci a v ostatných obciach mikroregiónu „Údolie smrti“ a pripraviť kalendár aktivít a atrakcií
- 2.1.3 Vypracovať ponuku/balík aktivít a služieb, ponúknuť ich účastníkom prostredníctvom TIK-u, cestovnej agentúry alebo cestovných kancelárií.
- 2.1.4 Zverejňovať informácie o podujatiach v obci v kultúrnom a turistickom občasníku
- 2.1.5 Prehodnotiť možnosti doplnkových aktivít a atrakcií pre účastníkov cestovného ruchu.

Cieľ 2.2: Iniciovat' a podporiť vybudovanie zariadení pre zimné športy v obci

- 2.2.1 Zmapovať možnosti vybudovania zariadení
- 2.2.2 Vypracovať štúdiu a projektovú dokumentáciu na výstavbu
- 2.2.3 Vypracovať projekt a predložiť projekt na výstavbu týchto zariadení
- 2.2.4 Postaviť a sprevádzkovať zariadenia

Problém 3: Nedostatok ubytovacích a stravovacích kapacít na súkromí

Opatrenie: Podporovať podnikateľské aktivity obyvateľov v CR

Cieľ 3.1: Zabezpečiť dostatok ubytovacích a stravovacích služieb v obci ponukou medzi obyvateľmi, ktorí majú voľné ubytovacie kapacity v domoch

- 3.1.1 Realizovať prieskum možností využitia miestnych ubytovacích a stravovacích kapacít v obci

- 3.1.2 Vytipovať a osloviť jednotlivcov, ktorí majú kapacity a sú schopní a ochotní poskytovať služby v cestovnom ruchu
- 3.1.3 Poskytovať vytipovaným jednotlivcom potrebné informácie o cestovnom ruchu, informácie v oblasti poskytovania služieb v cestovnom ruchu, pracovno-právne informácie v oblasti cestovného ruchu
- 3.1.4 Vytipovať a vytvoriť priestory v obci vhodné na stanovanie a kempovanie
- 3.1.5 Skontaktovať dodávateľov služieb s cestovnými agentúrami a TIK-om na zabezpečenie odbytu služieb

Problém 4: Nepripravenosť obyvateľov na poskytovanie služieb cestovného ruchu

Opatrenie 4: Vzdelávanie obyvateľov v technológii poskytovania služieb CR, v ústretovosti a komunikatívni k hosťom

Cieľ 4.1: Využívať ponuky vzdelávacích inštitúcií na vzdelávanie, rekvalifikačné kurzy pre obyvateľov v technológii poskytovania služieb cestovného ruchu (ubytovacích, stravovacích, sprievodcovských atď.)

- 4.1.1 Organizovať vzdelávacie aktivity na oboznámenie sa občanov s možnosťami rozvoja cestovného ruchu a technológiou poskytovania služieb
- 4.1.2 Oboznamovať občanov s legislatívou súvisiacou s poskytovaním služieb vidieckeho cestovného ruchu
- 4.1.3 Kontaktovať občanov s TIK-mi, cestovnými kanceláriami a cestovnými agentúrami na vytváranie produktov cestovného ruchu, ich manažment a marketingové aktivity
- 4.1.3 Zapájať občanov do aktívnej účasti a organizácie masových spoločensko-kultúrnych a športových podujatí

Oblasť: Sociálna oblasť

Problém 1: Nízka funkčnosť poradenského centra pre nezamestnaných

Opatrenie 1: Podporovať aktivity na zlepšenie služieb zamestnateľnosti

Cieľ 1.1: Zabezpečiť zvýšenie funkčnosti poradenského centra pre nezamestnaných, dostupného pre obyvateľov obce

- 1.1.1 Podporovať existenciu pobočky ÚPSVaR vo Svidníku
- 1.1.2 Podporovať vznik poradenských centier a iných centier na zlepšenie zamestnateľnosti obyvateľov

Problém 2: Chýba denný stacionár pre chorých a odkázaných

Opatrenie 2: Vytvoriť dôstojné prostredie mimo domova pre chorých a odkázaných

Cieľ 2.1: Zabezpečiť prevádzku denného stacionára pre chorých a odkázaných v obci

- 2.1.1 Preskúmať potreby poskytovania služieb „stacionára“

- 2.1.2 Analyzovať potreby obce v nadväznosti na prípravu, účel ponuku služieb stacionára
- 2.1.3 Vytipovať v obci objekt vhodný na realizáciu projektu stacionára
- 2.1.4 PTR (príprava technickej realizácie)
- 2.1.5 Pripraviť a podať projekty na rekonštrukcie objektov, prípadne výstavby objektu stacionára na dostupné možnosti čerpania financií

Oblasť: Vzdelávanie, kultúra a šport

Problém 1: Chýbajú aktuálne vzdelávacie aktivity pre občanov

Opatrenie 1: Zvýšenie kvalifikácie pracovnej sily vstupujúcej na trh práce

Cieľ 1: Zabezpečiť pre občanov absentujúce vzdelávacie aktivity

- 1.1.1 Zistiť aktuálnu potrebu vzdelávacích aktivít pre obyvateľov
- 1.1.2 Na základe zistených potrieb vzdelávania osloviť dostupných poskytovateľov vzdelania
- 1.1.3 Zabezpečiť potrebné priestory a potreby pre realizáciu vzdelávacích aktivít pre obyvateľov
- 1.1.4 Informovať obyvateľov o pripravovaných a realizovaných vzdelávacích aktivitách
- 1.1.5 Preskúmať možnosti financovania potrebných vzdelávacích aktivít
- 1.1.6 Vypracovať a podať projekty na financovanie plánovaných vzdelávacích aktivít

Problém 2: Chýbajú: kompletný športový areál, oddychové zóny a verejné priestranstvá

Opatrenie 2: Zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev v obci

Cieľ 2.1: Doplniť existujúci športový areál o ďalšie športoviská, vybudovať oddychové zóny a verejné priestranstvá pre voľno časové aktivity občanov

- 2.1.2 Vytipovať lokality vhodné na realizáciu výstavby športových areálov, športového centra, kúpaliska
- 2.1.3 Vybudovať **park v strede obce**
- 2.1.3 Zabezpečiť **vybavenie detského ihriska**
- 2.1.4 **Revitalizácia okolia budovy Obecného úradu**
- 2.1.4 Preskúmať možnosti financovania rekonštrukcie existujúcich a výstavby nových športovísk a parku
- 2.1.5 PTR (príprava technickej realizácie)
- 2.1.6 Vyhľadávať informácie o dostupných finančných zdrojoch rekonštrukcie existujúcich a výstavby nových športovísk a oddychového parku
- 2.1.7 Pripraviť a podať projekty rekonštrukcie existujúcich a výstavby nových športovísk, oddychového parku na dostupné grantové schémy
- 2.1.8 Vyhľadávať a oslovovať potenciálnych investorov a prevádzkovateľov športovísk za účelom výstavby nových športovísk a oddychového parku na dostupné grantové schémy

Problém 3: Nedostatok príležitostí pre ekonomické bývanie mladých obyvateľov

Opatrenie 3: Zvýšenie dostupnosti bývania v obci v bytových domoch

Cieľ 3.1 : Zvýšiť ekonomickú dostupnosť bývania pre mladých obyvateľov

- 3.1.1 Vytipovať lokality a pripraviť pozemky vhodné na výstavbu ďalších sociálnych bytov
- 3.1.2 Preskúmať možnosti financovania výstavby **ďalších nových sociálnych bytov** v správe obce (združenie finančných prostriedkov obce, záujemcov o byty, dotačných zdrojov, súkromných investorov).
- 3.1.3 PTR (prípravná technická realizácia)
- 3.1.4 Pripraviť a podať projekty na výstavbu nových bytových domov na dostupné grantové schémy

Problém 4: Absencia múzea

Opatrenie 4: Zlepšiť zázemie historických, kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií

Cieľ 4.1: Vytvoriť v obci vojenské múzeum z 1. a 2. svetovej vojny

- 4.1.1 Identifikovať v obci objekt vhodný na prevádzku expozície
- 4.1.2 PTR (príprava technickej realizácie)
- 4.1.3 Pripraviť a podať projekty na vytvorenie muzeálnej expozície na príslušné grantové schémy
- 4.1.4 Oslovovať existujúce múzeá a galérie za účelom inštalácie dočasných expozícií
- 4.1.5 Poskytovať obyvateľom a inštitúciám informácie o existujúcich expozíciách v lokálnom múzeu

Problém 5: Chýbajú klubové zariadenia pre rómsku mládež

Opatrenie 5: Zvyšovanie prítlačnosti klubového zariadenia pre mladých

Cieľ 5.1: Zabezpečiť v obci zriadenie klubu pre mladých a naplnenie užitočných činností pre voľný čas mládeže – internetový klub

- 5.1.1 Vytipovať v objekt vhodný na realizáciu prevádzku
- 5.1.2 Preskúmať možnosti financovania vybavenia klubového zariadenia
- 5.1.3 PTR (príprava technickej realizácie)
- 5.1.4 Pripraviť a podať projekty na zriadenie a vybavenie klubu mladých
- 5.1.5 Zriadiť a prevádzkovať klubové zariadenie pre rómsku mládež

Problém 6: Chýba amfiteáter na kultúrne podujatia v lete

Opatrenie 6: Zlepšiť možnosti kultúrnych podujatí v letnom období

Cieľ 6.1: Zabezpečiť výstavbu amfiteátra

- 6.1.1 Vytipovať vhodný priestor na výstavbu prírodného amfiteátra
- 6.1.2 Preskúmať možnosti financovania výstavby amfiteátra
- 6.1.3 PTR (príprava technickej realizácie)
- 6.1.4 Pripraviť a podať projekty na výstavbu amfiteátra na dostupné grantové schémy
- 6.1.5 Zabezpečiť výstavbu prírodného amfiteátra

2. Realizácia PHSR

Realizácia PHSR

Administratívne zabezpečenie PHSR

Neodmysliteľným predpokladom pre úspešnú implementáciu PHSR je administratívne zabezpečenie jeho realizácie a monitorovania.

Za implementáciu a monitorovanie opatrení PHSR za ktorých realizáciu zodpovedá obec budú zodpovedné komisie obecného zastupiteľstva. Za opatrenia mimo kompetencie obce, zodpovedá stanovená organizácia. Zodpovednosť za realizáciu jednotlivých opatrení, ako aj obdobie v ktorom má byť realizácia monitorovaná, sú definované v programovej časti PHSR.

Komisie obecného zastupiteľstva budú mať rozdelené oblasti podľa obsahovej náplne.

Starosta obce bude pri realizácii PHSR plniť nasledovné úlohy

- Koordinovanie realizácie PHSR
- Podieľanie sa na určovaní priorít realizácie PHSR
- Koordinovanie stretnutí komisií a spolupráce s odborníkmi
- Predkladanie návrhov, podnetov a požiadaviek predstaviteľov rozhodujúcich odvetví na území obce
- Účasť sa na dôležitých domácich a zahraničných stretnutiach, konferenciách, zameraných na rozvoj obce

Starosta môže plnením niektorých úloh poveriť svojho zástupcu.

Spôsob monitorovania PHSR

Monitorovanie plnenia PHSR budú vykonávať komisie obecného zastupiteľstva. Predseda každej komisie poverí jedného člena, ktorý najmenej jeden krát ročne vypracuje a komisii predloží správu o jednotlivých aktivitách a plnení PHSR. Schválenú správu spolu s návrhmi realizácie na ďalšie obdobie potom komisia predloží obecnému zastupiteľstvu.

Obecné zastupiteľstvo potom pri schvaľovaní rozpočtu na nasledujúci rok vyhodnotí celkové plnenie PHSR a navrhne plán na ďalšie obdobie.

Spôsob modifikovania PHSR

Predkladať návrhy na úpravu, alebo doplnenie PHSR bude v právomoci jednotlivých komisií obecného zastupiteľstva. Jednotliví členovia, ako aj starosta obce môžu predkladať návrhy na úpravu alebo doplnenie PHSR. Návrh na modifikovanie PHSR môžu tiež písomnou formou podať občania a inštitúcie.

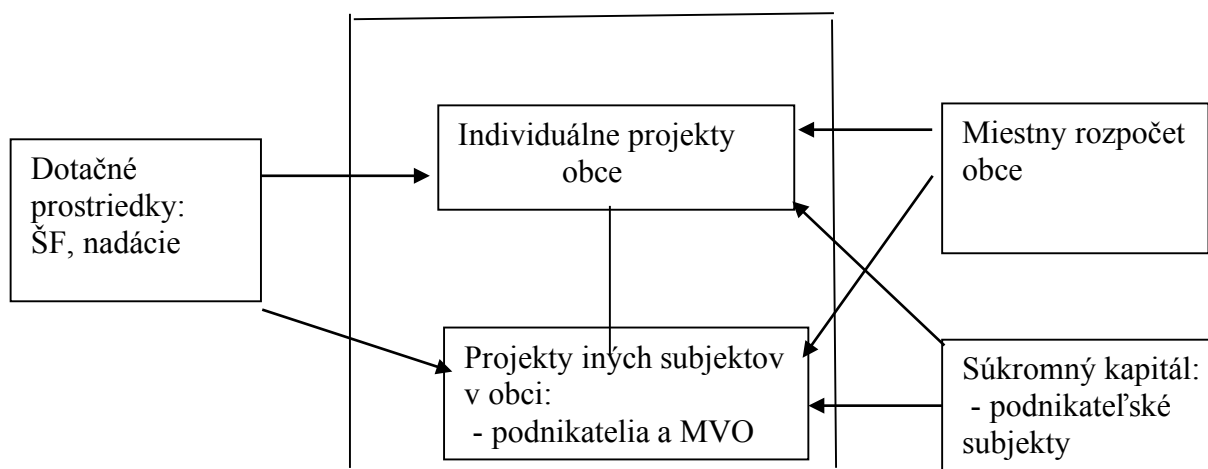
Úprava alebo doplnenie PHSR sa uskutoční formou vypracovania Návrhu na úpravu alebo doplnenie PHSR, ktorý bude obsahovať konkrétne nové špecifické ciele, opatrenia, aktivity a úlohy. Návrh sa predloží na schválenie obecnému zastupiteľstvu. V prípade, ak doplnenie PHSR bude spojené s možnosťou získať finančné prostriedky, alebo bude vyvolané inou nevyhnutnou potrebou, môže sa kvôli tomu tiež iniciovať mimoriadne zasadnutie Výboru alebo obecného zastupiteľstva.

PHSR bude realizovaný prostredníctvom opatrení a cieľov, vychádzajúcich z tohto PHSR, plniac jednotlivé aktivity z nich vyplývajúce. Jednotlivé akcie budú spracované v projektoch.

Projekt charakterizujeme ako realizovaný zámer investičného alebo neinvestičného charakteru.

Obrázok: Schéma financovania PHSR obce Kružlová

Projekty, vychádzajúce z opatrení, cieľov a aktivít:

Realizačná časť

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR.

3. AKČNÝ PLÁN

Jednotlivé opatrenia stanovené v prioritných oblastiach obce budú v obci napĺňané prostredníctvom vytvorených aktivít.

Projektový zámer 1/1 <i>Názov projektu</i>	Rekonštrukcia budovy Obecného domu a kultúrno-správnej budovy, montáž solárnych panelov
<i>Cieľ projektu</i>	Cieľom projektu je rozsiahla rekonštrukcia budovy kultúrneho domu a budovy obecného úradu (zateplenie budovy kultúrneho domu, zateplenie strechy, montáž solárnych panelov), znížiť tým prevádzkové náklady kultúrneho domu a obecného úradu, zlepšiť podmienky na rozvoj kultúry a na riadenie rozvoja obce.
<i>Termín</i>	2016-2017
<i>Garant</i>	Obec Kružľová
<i>Spolupráca (partneri)</i>	
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>	Operačné programy EÚ, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>	600.000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>
<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	600.000,-
<i>zdroje EU</i>	
<i>verejné zdroje spolu</i>	600.000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	
<i>nadácie</i>	
<i>iné</i>	
<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>	Kompletne zrekonštruovaná budova kultúrneho domu a kompletne zrekonštruovaná budova obecného úradu
<i>Užívatelia</i>	Návštevníci a pracovníci kultúrneho domu a obecného úradu, obyvatelia obce
<i>Indikátory monitoringu</i>	Zníženie prevádzkových nákladov budovy kultúrneho domu a budovy
Projektový zámer 1/2 <i>Názov projektu</i>	Dokončiť zrekonštruovanie miestnej cestnej komunikácie a vybudovanie

	chodníkov pri hlavnej ceste smerom na Svidničku a cyklistické chodníky s prepojením na susedné obce a mesto Svidník
<i>Cieľ projektu</i>	Cieľom projektu je zabezpečiť bezpečnosť chodcov a bezpečnosť vodičov motorových vozidiel aj cyklistov
<i>Termín</i>	2016-2017
<i>Garant</i>	Obec Kružľová
<i>Spolupráca (partneri)</i>	
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>	Operačné programy EÚ, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>	300 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>
<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	300 000,-
<i>zdroje EU</i>	
<i>verejné zdroje spolu</i>	300.000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	
<i>nadácie</i>	
<i>iné</i>	
<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>	Kompletne vybudované chodníky popri hlavnej ceste
<i>Užívatelia</i>	Obyvatelia obce
<i>Indikátory monitoringu</i>	Bezpečnejší pohyb chodcov a motorových vozidiel aj cyklistov
Projektový zámer 1/3	Názov projektu
<i>Cieľ projektu</i>	Vybudovať zberný dvor
	Cieľom projektu je zabezpečiť zber komunálneho, objemového, stavebného a iného odpadu
<i>Termín</i>	2017-2019
<i>Garant</i>	Obec Kružľová
<i>Spolupráca (partneri)</i>	
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>	Operačné programy EÚ, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>	400 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>
<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	400 000,-
<i>zdroje EU</i>	
<i>verejné zdroje spolu</i>	400 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	
<i>nadácie</i>	
<i>iné</i>	

súkromné zdroje spolu

Výstupy

Užívatelia

Indikátory monitoringu

Kompletne vybudovaný zberný dvor

Obyvatelia obce

Čistejšie životné prostredie

Projektový zámer 1/4 *Názov projektu*

Cieľ projektu

Termín

Garant

Spolupráca (partneri)

Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje

Oprávnené náklady spolu – EUR

Verejné zdroje EUR

regionálne (VUC) zdroje

národné zdroje/štátny rozpočet

zdroje EU

verejné zdroje spolu

Súkromné zdroje EUR

nadácie

iné

súkromné zdroje spolu

Výstupy

Užívatelia

Indikátory monitoringu

Zateplenie budovy školy a materskej školy, montáž solárnych panelov

Cieľom projektu je znížiť energetické náklady na vykurovanie

2016-2017

Obec Kružľová

Operačné programy EÚ, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

200 000,-

miestne zdroje

200 000,-

200 000,-

Zateplené budovy školy a materskej škôlky

Žiaci a deti v predškolskom veku

Zníženie energetických nákladov

Projektový zámer 1/5 *Názov projektu*

Cieľ projektu

Termín

Garant

Spolupráca (partneri)

Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje

Oprávnené náklady spolu – EUR

Verejné zdroje EUR

regionálne (VUC) zdroje

národné zdroje/štátny rozpočet

zdroje EU

Rekonštrukcia a zateplenie domu smútku

Cieľom projektu je rozsiahla rekonštrukcia budovy domu smútku a zníženie prevádzkových nákladov domu smútku znížiť.

2016-2017

Obec Kružľová

Operačné programy EÚ, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

150 000,-

miestne zdroje

150 000,-

<i>verejné zdroje spolu</i>	150.000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	
<i>nadácie</i>	
<i>iné</i>	
<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>	Kompletne vybudované chodníky popri hlavnej ceste
<i>Užívatelia</i>	Obyvatelia obce
<i>Indikátory monitoringu</i>	Bezpečnejší pohyb chodcov a motorových vozidiel

Projektový zámer 1/6 <i>Názov projektu</i>	Vybudovanie amfiteátra, detského ihriska, streetworku, fitness centra v prírode
<i>Cieľ projektu</i>	Cieľom projektu je zabezpečiť centrum kultúrneho a športového vyžitia občanov obce
<i>Termín</i>	2016-2017
<i>Garant</i>	Obec Kružľová
<i>Spolupráca (partneri)</i>	
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>	Operačné programy EÚ, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>	150 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>
<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	150 000,-
<i>zdroje EU</i>	
<i>verejné zdroje spolu</i>	150.000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	
<i>nadácie</i>	
<i>iné</i>	
<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>	Kompletne vybudovaný amfiteáter, detské ihrisko, stretwork, fitness centrum v prírode
<i>Užívatelia</i>	Obyvatelia obce a návštevníci
<i>Indikátory monitoringu</i>	Zvýšenie kultúrneho a športového vyžitia občanov obce a návštevníkov obce

Projektový zámer 1/7 <i>Názov projektu</i>	Regulácia potoka a prítoku
<i>Cieľ projektu</i>	Cieľom projektu je zrealizovať výstavbu regulácie potoka a prítoku vody

<i>Termín</i>	2016-2017
<i>Garant</i>	Obec Kružľová
<i>Spolupráca (partneri)</i>	
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>	Operačné programy EÚ, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>	1 100 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>
<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	1 100 000,-
<i>zdroje EU</i>	
<i>verejné zdroje spolu</i>	1 100.000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	
<i>nadácie</i>	
<i>iné</i>	
<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>	Kompletne zregulovaný potok
<i>Užívatelia</i>	Obyvatelia obce
<i>Indikátory monitoringu</i>	Zabezpečený lepší odtok vody, proti povodňové zabezpečenie

Projektový zámer 1/8 Názov projektu

Cieľ projektu

Nadstavba budovy Materskej školy

Cieľom projektu je zväčšiť priestory materskej školy

<i>Termín</i>	2016-2017
<i>Garant</i>	Obec Kružľová
<i>Spolupráca (partneri)</i>	
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>	Operačné programy EÚ, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>	300 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>
<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	300 000,-
<i>zdroje EU</i>	
<i>verejné zdroje spolu</i>	300 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	
<i>nadácie</i>	
<i>iné</i>	
<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>	Zväčšenie priestorov materskej školy
<i>Užívatelia</i>	Žiaci a deti v predškolskom veku
<i>Indikátory monitoringu</i>	Väčšia kapacita materskej školy

Projektový zámer 1/9 Názov projektu

Cieľ projektu

Termín

Garant

Spolupráca (partneri)

Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje

Oprávnené náklady spolu – EUR

Verejné zdroje EUR

regionálne (VUC) zdroje

národné zdroje/štátny rozpočet

zdroje EU

verejné zdroje spolu

Súkromné zdroje EUR

nadácie

iné

súkromné zdroje spolu

Výstupy

Užívatelia

Indikátory monitoringu

Rekonštrukcia centra obce

Cieľom projektu je zrekonštruovať centrum obce – opraviť cestu, vybudovať chodník, vybudovať čakáreň na autobusovej zástavke a vybudovať park

2016-2017

Obec Kružľová

Operačné programy EÚ, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

150 000,-

miestne zdroje

150 000,-

150 000,-

Príjmné a skrášlené životné prostredie v centre obce

Všetci občania obce

Zrekonštruované centrum obce

IV. FINANČNÁ ČASŤ

FINANČNÁ ČASŤ zahŕňa najmä:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení a aktivít (projektov)
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektmi.

Finančné zdroje potrebné pre realizáciu, naplnenia aktivít uvedených v PHSR budú plynúť z nasledovných zdrojov:

- vlastné zdroje (rozpočet obce - základný zdroj financovania aktivít),
- štátne dotácie z účelových fondov (Úrad vlády SR, Environmentálny fond, výnosy ministerstiev o poskytovaní dotácií v okruhu svojej pôsobnosti, a pod.),
- financie z národných projektov (v sociálnej, vzdelávacej oblasti, v oblasti informatizácie, a pod.),
- štrukturálne fondy EÚ (operačné programy 2014 – 2020: Efektívna verejná správa, Integrovaná infraštruktúra, Integrovaný regionálny operačný program, Kvalita životného prostredia, Ľudské zdroje, Výskum a inovácie, program rozvoja vidieka, ...),
- iné zdroje EÚ (Európa pre občanov a pod.),
- nadácie, neinvestičné fondy (Nadácia Ekopolis, Višegrádsky fond, Nadácia Tatra banky, Nadácia SPP, Nadácia Orange, atď.)
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (Nórsky finančný mechanizmus, Švajčiarsky finančný mechanizmus, ...),
- bankové úvery,
- Svetová banka.

1.1. Finančný plán

Financovanie zámerov definovaných v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je jednou z rozhodujúcich otázok pri jeho implementácii. Úloha zabezpečiť finančné prostriedky však nie je iba úlohou obce. Zdroje vznikajú vo viacerých oblastiach. V súkromnom sektore, verejnej správe, rovnako sú to zdroje štrukturálnych či iných podporných fondov Európskej únie, ako aj národné a lokálne grantové programy. Nemaľým podielom sa však na implementácii PHSR podieľajú aj vlastné zdroje obce. Pri jednotlivých zámeroch sú v časti financovanie definované prevažne náklady obce. Dôvodom je, že náklady iných subjektov nebolo v niektorých prípadoch možné vyčíslit' ani indikatívne. Výška jednotlivých nákladov potrebných na realizáciu jednotlivých opatrení bola stanovená iba indikatívne. Počas realizácie aktivít bude konkrétny rozpočet závisieť od možností obce a získania doplnkových zdrojov. Niektoré zámery nevyžadujú priamu finančnú účasť a majú charakter podpory a podporných opatrení, či poskytnutia a použitia iných ako finančných zdrojov.

Snahou obce bude zámery, ktoré bude možné realizovať s podporou štrukturálnych či iných podporných fondov financovať z takýchto zdrojov a spolufinancovať aj z ďalších mimorozpočtových zdrojov - združených prostriedkov, príspevkov od iných organizácií (pôsobiacich v obci) či občanov obce, súkromných zdrojov a podobne.

Zámery, ktoré bude financovať obec zo svojho rozpočtu ako aj spolufinancovanie zámerov financovaných z iných zdrojov, budú zahrnuté v každoročnom rozpočte obce. Pri

schvaľovaní financovania jednotlivých zámerov, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Priorita a účasť obce sú vyjadrené pri každom zámere. Viaceré úlohy sa budú realizovať v rámci bežnej prevádzky obce, alebo sú realizované dlhodobo. Viaceré však vyžadujú doplnkové finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektmi.

1.2. Systémové zdroje financovania:

Miestny rozpočet obce je zdrojom financovania projektov obce. Miestny rozpočet môže byť zároveň príjemcom účelovej dotácie na dofinancovanie projektu.

Súkromný kapitál (podnikatelia, mimovládne organizácie, spolky, združenie) sa podieľa na financovaní projektov vychádzajúcich z PHSR. Súkromný kapitál je žiaduce zapojiť do financovania projektov obce a mikroregiónu, ktoré sú prínosom pre súkromný sektor.

Dobrovoľná práca občanov obce má dlhodobé tradície na slovenskom vidieku. Vykonávajú ju, napr. miestne spolky, drobní podnikatelia pri starostlivosti o svoje prevádzky na území obce.. Vyčíslenie tejto práce je podstatné iba v prípade uznania dobrovoľnej práce ako spolu podiel žiadateľa pri financovaní projektu.

Dofinancovanie dotovaných projektov obce

Podmienkou projektov, na ktoré je žiadaná finančná podpora, je pomerný podiel žiadateľa Nenávratného finančného príspevku (NFP) na celkových nákladoch projektu. Dofinancovanie projektov obce bude vyžadovať zvýšené nároky na rozpočet obce. Súčasťou prípravy žiadateľa NFP musí byť aj plán dofinancovania projektov podľa dopadov projektu, založený na financovaní z vyššie uvedených systémových zdrojov.

Zdroje financovania regionálneho rozvoja

(1) Regionálny rozvoj sa financuje

- a) zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev,
- b) zo štátnych účelových fondov,
- c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) z rozpočtov obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- i) z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

(2) Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov.

V. Z Á V E R

1. Organizačné zabezpečenie

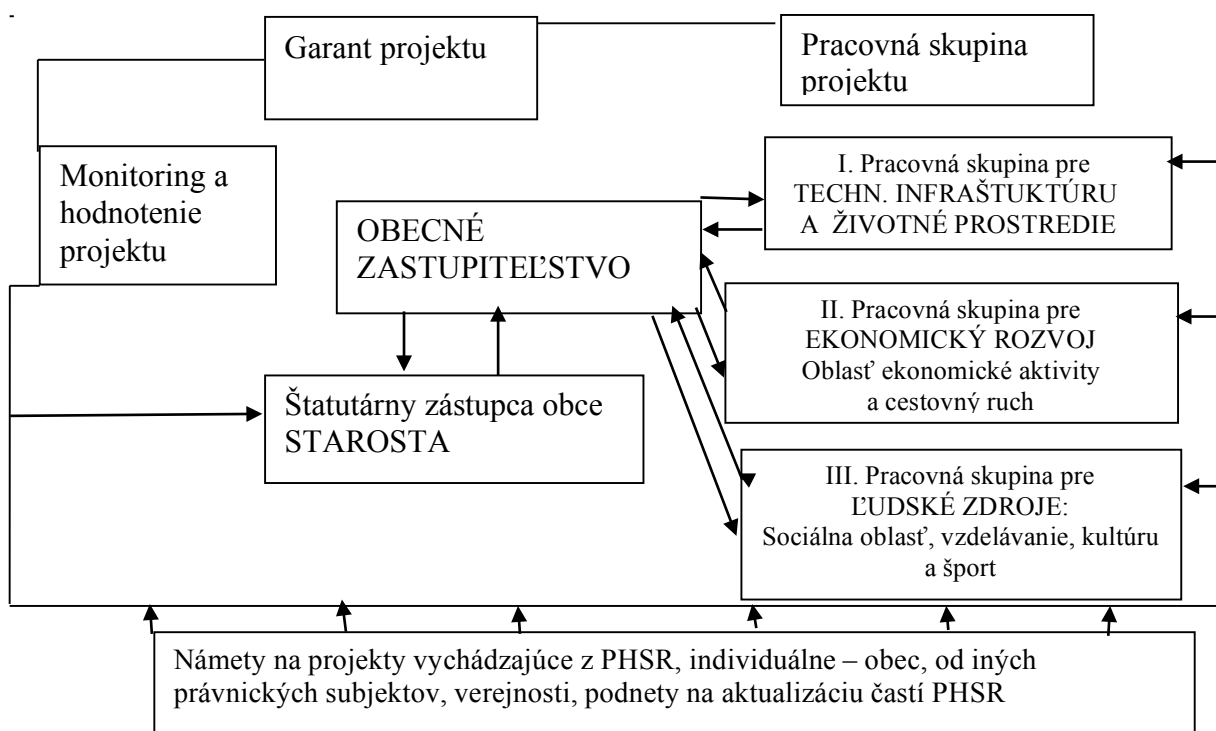
1.1 Manažment PROGRAMU hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Kružlová

Riadenie realizácie PHSR je založené na orgánoch obce. Ústrednú úlohu v riadení zaujíma obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Tí sú doplnení pracovnými skupinami, ktorých prínosom bude kvalitnejšie rozhodovanie obecného zastupiteľstva a starostu obce.

Zložky manažmentu PHSR:

1. **Obecné zastupiteľstvo** – je najvyšším orgánom riadenia realizácie PHSR. Schvaľuje PHSR obce Kružlová a jeho aktualizácie. Vymedzuje činnosť pri operatívnom riadení PHSR a schvaľuje hodnotiacu správu realizácie PHSR. Menuje členov pracovných skupín pre jednotlivé problémové oblasti.
2. Starosta obce – je koordinátorom a manažérom realizácie PHSR. Navrhuje obecnému zastupiteľstvu na schválenie jednotlivé námety a podnety na realizáciu projektov.
3. Pracovné skupiny – sú vytvorené k jednotlivým problémovým oblastiam PHSR. Plnia funkciu poradného a iniciatívneho orgánu pre obecné zastupiteľstvo. Pripravujú na prerokovanie vymedzenie prioritných projektov, plán ich realizácie, využitie zdrojov financovania, plán dofinancovania projektu, monitoring, hodnotenie a dopad projektu. Pracovné skupiny sú zložené z odborníkov na jednotlivé problémové oblasti. Členov pracovnej skupiny schvaľuje obecné zastupiteľstvo.
4. Garant konkrétneho projektu – osoba, či subjekt zodpovedný za realizáciu projektu.
5. Pracovná skupina projektu – garant projektu môže stanoviť pracovnú skupinu projektu v prípade, že posúdi jej pozitívny prínos k realizácii projektu.

Obrázok: Systém riadenia realizácie

1.4 Typové projekty naplňujúce PHSR obce Kružlová

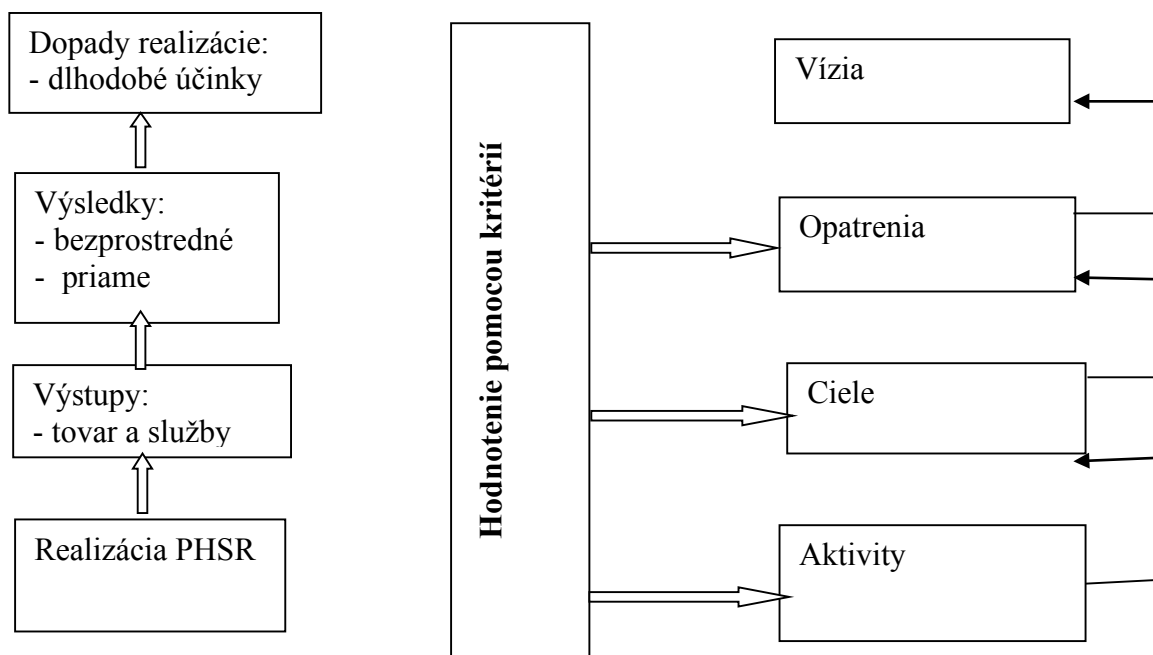
Individuálne projekty obce sú založené na financovaní z miestneho rozpočtu obce, prípadne doplnené súkromným kapitálom. Obec sa môže do prípravy zapájať aj v partnerstve s neziskovými a ostatnými mimovládnyimi organizáciami a spolu s nimi ich aj financovať. Na väčšie investičné projekty, môže obec žiadať aj financie zo štrukturálnych fondov. Príprava projektov musí však byť schválená v obecnom zastupiteľstve. Na realizáciu projektov musí obecné zastupiteľstvo schváliť ad hoc manažment projektu, ktorý bude výkonným orgánom pre každý jednotlivý projekt. Realizácia individuálnych projektov obce musí preukázateľne pozitívne ovplyvniť rozvoj a záujmy obce a jej obyvateľov.

Projekty iných subjektov (podnikateľské, mimovládnych organizácii) – účasť iných subjektov môže priniesť synergický efekt znásobenia miestnych zdrojov využiteľných na realizáciu PHSR. Tieto projekty sa môžu, v prípade pozitívneho prínosu pre rozvoj obce finančne motivovať aj z miestneho rozpočtu obce formou partnerstva žiadateľa NFP v projekte. Tieto projekty budú posudzované obecným zastupiteľstvom. Výhodná sa ukazuje podpora súkromného sektora v získavaní účelovo viazaných dotácií.

2. HODNOTENIE A AKTUALIZÁCIA PHSR

2.1 Hodnotenie realizácia PHSR

PHSR obce Kružlová nemôže byť chápaný ako nemenný, definitívny. Základom jeho úspešnej realizácie je aktualizácia a adaptácia PHSR na základe monitoringu a hodnotenia. Hodnotenie je priebežné a systematické sledovanie plnenia a vyhodnocovania. Hodnotenie je zamerané na realizáciu PHSR, na súlad výstupov a výsledkov realizácie s cieľmi, opatreniami a aktivitami, vrátane reálnych dopadov realizácie na územie obce. Výstupy, výsledky a dopady realizácie sú porovnávané so stanovenými aktivitami, opatreniami a cieľmi pomocou ukazovateľov. Indikátory (ukazovatele dopadu) sú kritéria hodnotenia, ktoré musia byť stanovené pre každý projekt pred jeho zahájením. Ukazovatele dopadu musia byť kvantitatívne, hodnotiteľné kritéria stanovujú sa tak, aby zreteľne vystihovali prínosy každého projektu. Spôsob hodnotenia je zakreslený na nasledujúcom obrázku:

Výročná hodnotiaci správa

K systematickosti hodnotenia prispieva výročná hodnotiaci správa. Pripravuje ju starosta obce a schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Hodnotiaci správa obsahuje hodnotenie realizovaných projektov, ich výstupov, výsledkov a dopadov v súvislosti s opatreniami, cieľmi a aktivitami navrhnutými v PHSR. Súčasťou správy je odporúčenie k ďalšej realizácii PHSR, prípadne návrhy na aktualizáciu časti PHSR.

2. AKTUALIZÁCIA PHSR

Cieľom aktualizácie je identifikovanie vývojových tendencií a udalostí v obci a ich využitie k aktualizácii tak, aby nedošlo k zásadnej zmene strategických priorít a postupov PHSR. Z dôvodu stability je doporučené prípadnú aktualizáciu robiť v určitých časových intervaloch. Aktualizácia sa robí v cieľoch, opatreniach a aktivitách pri strategickej časti raz za 2 až 3 roky. V akčnom pláne obce a dotačných zdrojoch financovania PHSR je aktualizácia potrebná raz ročne. Návrh aktualizácie uskutočňuje riadiaca skupina.

2.1 Hodnotenie trvalo udržateľného rozvoja obce

Trvalo udržateľný rozvoj je taký spôsob rozvoja, ktorý uspokojuje potreby prítomnosti bez toho, aby oslaboval možnosti budúcich generácií naplňovať ich vlastné potreby. Znamená predovšetkým rovnováhu medzi tromi základnými oblasťami nášho života: ekonomikou, sociálnymi aspektmi a životným prostredím, taktiež rovnováhu medzi krajinami, rôznymi spoločenskými skupinami, dneškom a budúcnosťou. Hodnotenie trvalo udržateľného rozvoja by malo obyvateľom poskytovať informácie o vývoji situácie na území nezávisle od obsahu a úsilia obce o realizáciu PHSR. Bude zdrojom informácií o vývoji kvality života a dopadoch realizácie PHSR, ale i o dopadoch vnútorných tendencií, ktoré nie sú v priamom vplyve obce.

2.2 Prerokovanie PHSR obce s poslancami obecného zastupiteľstva

Spracovatelia PHSR konzultovali počas celého procesu prípravy a spracovávania zaradenie potrebných podkladov, informácií a ďalších údajov so starostom obce, odbornými a riadiacimi zamestnancami obecného úradu a občanmi, ktorí prejavili aktívny záujem pri tvorbe plánu. Všetky pripomienky, ktoré sa pri tvorbe plánu vyskytli, spracovatelia doňho zapracovali.

PHSR obce Kružlová bol prerokovaný a schválený v obecnom zastupiteľstve v časti analytickej a v časti strategickej 18.12.2015 s uvedením do zápisnice z rokovania obecného zastupiteľstva.

ZÁVER

Schválený PHSR obce Kružlová je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové aktivity a opatrenia, resp. môžu sa niektoré aktivity a opatrenia rušiť. Vykonateľnosť jednotlivých opatrení a dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Dôležitým faktorom sú aj komplikované vlastnícke vzťahy. Realizátorom PHSR obce Kružlová nie je len samotná obec, ale aj štátna správa a podnikateľské subjekty, preto popri financovaní z rozpočtu obce sa pri jednotlivých opatreniach počíta s viac zdrojovým financovaním.

Prílohy

- Príloha č. 1 - Zoznam skratiek použitých v PHSR
- Príloha č. 2 - Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR (východiskové strategické a koncepcné dokumenty, súvisiaca legislatíva)
- Príloha č. 3 - Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR

Príloha č. 1 - Zoznam skratiek použitých v PHSR

PHSR – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

EÚ - Európska únia

EŠIF – Európske štrukturálne a investičné fondy

SR – Slovenská republika

EK - Európska komisia

EFRR - Európsky fond regionálneho rozvoja

ESF - Európsky sociálny fond

KF - Kohézny fond

EPFRV - Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka

EFNRH - Európsky fond pre námorné otázky a rybné hospodárstvo

PD – Partnerská dohoda

VÚC – Vyšší územný celok

NUTS – Nomenklatúra územných štatistických jednotiek." („Nomenclature des Unitées Territoriales Statistiques") Je zavedená Štatistickým úradom Európskej komisie (Eurostat) v spolupráci s národnými inštitútmi pre štatistiku, v prípade Slovenska Štatistickým úradom Slovenskej republiky.

NUTS I– Slovenská republika

NUTS II – 4 štatistické územné jednotky: • Bratislavský kraj, Západné Slovensko (Trnavský, Trenčiansky a Nitriansky kraj), Stredné Slovensko (Žilinský a Banskobystrický kraj) a Východné Slovensko (Prešovský a Košický kraj)

NUTS III – 8 VÚC (samosprávnych krajov)

NUTS IV – 79 okresov

NUTS V – 2883 miest a obcí

DH – Dukelských hrdinov

TKO – Technický komunálny odpad

MPV – majetkové právne vysporiadanie

CR – Cestovný ruch

PTR – príprava technickej realizácie

ŠF – štrukturálne fondy

MVO – mimovládne organizácie

NFP – nenávratné finančné príspevky

ČOV – čistička odpadových vôd

TIK - technicko-informačná kancelária

Príloha č. 2 - Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR (východiskové strategické a koncepcné dokumenty, súvisiaca legislatíva)

1. *Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z.z.*
2. *zdroj obce Kružlová*
3. *Štatistický úrad*
4. *Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. Časť*
5. *ÚPSVR*

Príloha č. 3 - Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR

Starosta obce – koordinátor a manažér realizácie PHSR

PhDr. Adrián Gužo

**I. Pracovná skupina pre TECHNICKÚ, INFRAŠTRUKTÚRU
A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE**

- 1. Pavel Mašša*
- 2. Róbert Hajduk*
- 3. Marián Sivák*
- 4. Slavomír Sivák*

**II. Pracovná skupina pre EKONOMICKÝ ROZVOJ
Oblasť ekonomické aktivity a cestovný ruch**

- 1. Ing. Anton Sakalík*
- 2. Vasiľ Sivák*
- 3. Peter Grundza*
- 4. Rastislav Sivák*

**III. Pracovná skupina pre ĽUDSKÉ ZDROJE:
Sociálna oblasť, vzdelávanie, kultúru a šport**

- 1. Bc. Iveta Mackaničová*
- 2. Bc. Iveta Jurková*
- 3. Bc. Jozef Sivák*
- 4. Mgr. Olga Krištofová*
- 5. Anna Humeníková*

IV. Externý spolupracovník

- 1. Viera Šottová*